

Urma sângelui

*Pe urmele creștinilor de-a lungul secolelor...
sau Istoria Bisericilor Baptiste din timpul lui Cristos, Întemeietorul
lor, și până în zilele noastre.*

J. M. Carroll

Ediția a 3-a

Peste 2 milioane de exemplare din această carte au fost publicate în limba engleză. 12.000 exemplare au fost publicate în limba română.

Publicată în limba română de

Fundația Mantachie

O voce baptistă în România

str. Izvor nr. 3

Bocșa, Caraș-Severin

325300

România

sau

e-mail: raule@xnet.ro

tel: 0721 262 013

www.abaptistvoice.com

Titlu original: **The Trail of Blood**

De **James Milton Carroll**

În limba română de Raul Enyedi

Editori: Curtis Pugh și Raul Enyedi

Coperta: Aurel Miclea jr.

Grafică planșă: Miriam Enyedi

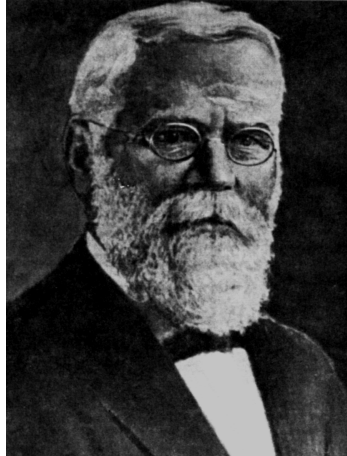
Ediția a 3-a, Bocșa, 2010

Urma sângelui

*Pe urmele creștinilor de-a lungul secolelor
sau
istoria bisericilor baptiste din timpul lui Cristos, Întemeietorul lor, până în
zilele noastre.*

**de
J.M. Carroll**

**Ediția a 3-a
Bocșa, 2010**

James Milton Carroll (1852-1931) a fost păstor, director de colegiu, autor și istoric baptist texan. Acest conducător din Convenția Baptistă de Sud, din Texas, a fost licențiat să predice de Biserica Baptistă „Libertatea”, Burleson County, Texas și a obținut gradul de Master la Universitatea Baylor (care a fost o universitate baptistă).

Fratele Carroll a fost păstor în mai multe biserici baptiste importante. El a fost de asemenea ales să servească numeroase funcții în organizațiile Convenției Baptiste de Sud din Texas, în Convenția Generală Baptistă din Texas, în Convenția Școlii Duminicale din Texas și în Bordul de Misiune Străină. El a fost fondatorul și primul președinte al Academiei Baptiste San Marcos, președintele Universității Baptiste Oklahoma și de asemenea al Colegiului Howard Payne.

Fratele Carroll a fost autorul **Istoriei baptiștilor din Texas**, a unei biografii a fratelui său mai în vârstă B. H. Carroll (fondatorul Seminarului Baptist de Sud-Vest) intitulată **B. H. Carroll, colosul istoriei baptiștilor**, scriind de asemenea **Statisticile baptiștilor din Texas**, și lucrarea de față, **Urma sângelui**.

Prefață la ediția în limba română

Editorii știu bine că învățătura modernă nu acceptă părerea prezentată în această micuță carte. Dar noi nu vedem nimic în Scriptură care să ne determine să abandonăm această veche, conservatoare, istorică poziție baptistă. De fapt, noi vedem mai multe în Scriptură care să ne determine să continuăm să o învățăm activ și să o apărăm împotriva oponenților săi.

Pentru a introduce acest punct de vedere istoric, cerem cititorului să ia în considerare cu atenție cuvintele bine-cunoscutului **Charles Haddon Spurgeon**. Noi îl cităm considerabil pentru a arăta că părerea noastră nu este una nouă și nici ceva învățat doar de un mic grup de bapțiști într-o anumite regiune. A fost poziția majoritară înainte ca liberalismul să pătrundă în Statele Unite. Din păcate, influența liberalismului din SUA a ajuns în toată lumea și mulți bapțiști nici măcar nu au auzit de adevărata lor origine.

Înainte ca adunarea să se mute în „*Metropolitan Tabernacle*”, pe când încă se întâlnea la „*New Park Street*”, în 1860, Spurgeon a predicat astfel:

„Nu îmi e rușine de denomiția căreia îi aparțin, care vine direct de la Cristos, care nu a trecut niciodată prin torentul noroios al Romei și care are o origine separată de orice fel de protestantism sau de toți cei care au ieșit din Biserica Anglicană, pentru că noi am existat înaintea tuturor celorlalte denomiții...” (C.H. Spurgeon, *NEW PARK STREET PULPIT*, Vol. 16, 1860, Pasadena, Texas, Pilgrim Publications, retipărire 1973, p. 66).

În anul următor, 1861, după ce s-a mutat în noul *Tabernacle*, Spurgeon a declarat:

„Noi credem că bapțiștii sunt creștinii originali. Noi nu ne-am început existența la Reformă, noi am fost reformatori încă înainte ca Luther sau Calvin să se fi născut; noi nu ne tragem din Biserica Romei pentru că nu am făcut niciodată parte din ea, ci avem o linie neîntreruptă de la apostolii înșiși. Am existat întotdeauna încă din zilele lui Cristos, iar principiile noastre, câteodată ascunse și uitate, ca un râu care poate să curgă și pe sub pământ pentru o scurtă perioadă, au avut întotdeauna aderenți sinceri și sfinți.” (C.H. Spurgeon, *METROPOLITAN TABERNACLE PULPIT*, Vol. 7, 1861, Pasadena, Texas, Pilgrim Publications, retipărire 1973, p. 225).

Mai târziu în același an, Spurgeon a declarat cu curaj pentru ca toată lumea să audă:

„Și acum... când cineva ne spune ‚Voi ca denomiție, ce nume mari puteți să menționați? Despre ce părinți puteți să vorbiți?’ Le putem spune, ‚Putem vorbi de mai mulți părinți decât oricine altcineva sub cer, pentru că noi suntem vechea biserică apostolică, ce nu s-a plecat niciodată în jugul prințesei; noi, cunoscuți printre oameni, în toate erele, sub nume diferite cum ar fi, donatiști, novațieni, pauliceni, petrobrusieni, catari, arnoldiști, husiți, waldenzi, lolarzi și anabapțiști, întotdeauna am militat pentru curăția bisericii, distingerea și separarea ei de guvernarea omenească. Părinții noștri au fost bărbați obișnuiți cu dificultățile și nu au știut ce înseamnă viața ușoară. Fiii lor ne arată o linie continuă care vine în mod legitim de la apostoli, nu prin mizeria Romei, nu prin manipularea prelaților, ci prin viața Divină, prin ungera Duhului Sfânt, prin părășia Fiului în suferință și a Tatălui în adevăr.” (Spurgeon, *ibid.*, Vol. 7, p. 613).

În 1881, douăzeci de ani mai târziu, Spurgeon încă predica aceleași lucruri cu privire la originea bapțiștilor. Este foarte semnificativ că după douăzeci de ani de studii, lucrare și legături mai profunde, atât cu bapțiști cât și cu alții, fratele Spurgeon încă a crezut în originea apostolică și în continuitatea bisericilor baptiste. El a declarat:

„Istoria a fost scrisă până acum de dușmanii noștri, care, dacă ar fi putut, nu ar fi menționat nimic despre noi în documentele lor și totuși iată că s-a descoperit, pe ici pe colo, că anumiți oameni săraci numiți anabapțiști erau aduși pentru a fi condamnați. Din zilele lui Henry II, [1154-1189 d.Cr.] la cele ale lui Elizabeth [1558-1603] auzim de anumiți eretici nefericiți care erau urâți de toată lumea din cauza adevărului care era în ei. Citim de oameni săraci, bărbați și femei, cu hainele sfâșiate, duși pe câmpuri să moară de frig, și imediat de alții care au fost arși în Newington pentru vina de a fi anabapțiști. Mult înainte ca protestanții voștri să fie cunoscuți, acești anabapțiști oribili, așa cum erau în mod nedrept numiți, protestau pentru ‚un Domn, o credință și un botez’ ” (C.H. Spurgeon, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, Vol. 27, p. 249). [parantezele drepte ne aparțin: editorii].

Cei ce ridiculizează această veche poziție baptistă se pun în primejdie pe ei înșiși. Ei trebuie să ridiculizeze nu doar pe fratele Spurgeon, ci pe o mulțime de bapțiști ai vremurilor trecute la fel de importanți.

Această veche, conservatoare poziție baptistă este disprețuită deoarece este exclusivă. Ea învață că bapțiștii au o origine mai veche decât protestanții, mai veche decât variatele grupări ortodoxe și mai veche decât romano-catolicismul. De aceea, bapțiștii nu sunt protestanți, nici neo-protestanți. O astfel de poziție este un impediment în formarea unei „biserici” mondiale, deoarece bapțiștii nu au ieșit niciodată din Roma și nu ar trebui să dorească să se alăture ei acum. Această părere este un impediment pentru interdenominaționalismul și ecumenismul care ar uni toate bisericile „evangelice” ca egale în variatele lor strădanii de a-L sluji pe Dumnezeu.

Să fie clar pentru totdeauna! Noi nu credem aceste lucruri doar pentru că istoria ne furnizează dovezi că ele sunt adevărate. Noi credem aceste lucruri pentru că le găsim învățate de Biblie. Noi credem aceste lucruri pentru că Domnul Isus Cristos a înființat o biserică reală și i-a făcut anumite promisiuni. El i-a promis o existență continuă prin bisericile ce aveau să o urmeze atât în doctrină cât și în practică. Dacă „porțile Locuinței morților” au „biruit” bisericile Lui Cristos astfel încât ele au intrat în apostazie și au avut nevoie de o „reformă”, este clar că Cristos fie a greșit, fie a fost incapabil să îndeplinească tot ce și-a dorit. Oricare dintre posibilități, greșeală sau incapacitate de partea Domnului Isus Cristos este străină de ceea ce știm din Scripturi despre Fiul lui Dumnezeu! Alții să spună ce vor, dar fie ca bapțiștii să nu atribuie niciodată Fiului lui Dumnezeu nici greșeala și nici eșecul!

Bapțiștii au susținut în istorie că nu tot ceea ce se numește biserică este o biserică adevărată a Domnului Isus Cristos. Ei au învățat că sunt caracteristici ca origine, doctrină și practică, ce trebuie împlinite pentru ca o congregație să fie calificată drept o biserică adevărată a Domnului Isus Cristos. Astăzi, cei care acceptă noua părere liberală ar dori ca noi să credem că bisericile Lui Cristos sunt vast divergente una de cealaltă în doctrină și practică – pe scurt, că nu au „un Domn, o credință, un botez” (Ef. 4:5). Ar dori ca noi să credem că bisericile Lui Cristos de astăzi au puțină asemănare în practică și doctrină cu biserica pe care Domnul Isus Cristos a zidit-o în timpul lucrării Sale pământești sau cu bisericile Sale adevărate și credincioase care au existat din zilele în care El a trăit pe pământ.

Noi continuăm să păstrăm poziția conform căreia **DACĂ** adevăratele biserici ale Domnului Isus Cristos **NU** sunt găsite printre cei ce se numesc bapțiști, atunci bisericile baptiste sunt vinovate de scindare și erezie. Dacă este așa, ele nu au dreptul moral sau scriptural să existe. Ele ar trebui dizolvate și dispersate. Membrii lor ar trebui să se alăture bisericilor care sunt într-adevăr adevăratele biserici ale lui Cristos, oricare ar fi ele. Nu este intenția noastră de a promova diviziunea și erezia. Scopul nostru este de a insista că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu și că copiii Lui trebuie să creadă și să asculte cu orice preț învățăturile acestei Cărți. Dacă noi, bapțiștii și bisericile noastre, nu suntem produsul acestei Sfinte Cărți, atunci să urmăm această Carte, să găsim adevăratele biserici ale lui Cristos și să le fim credincioși. Dacă, pe de cealaltă parte, adevăratele biserici ale lui Cristos sunt găsite printre bapțiști, atunci să fim bapțiști. Să fim bapțiști fără compromis! Noi nu credem că este păcat să fii baptist scriptural într-o biserică baptistă scripturală – deși unii liberali se pare că au intenția de a unifica toate „bisericile” într-o singură „biserică” mondială!

Fie ca Domnul să fie mulțumit în a chema bisericile Sale la această poziție baptistă istorică. Fie ca El să ne învețe că mântuirea este găsită doar în Domnul Isus Cristos și că slujirea și închinarea acceptată de El sunt găsite doar în bisericile Sale, dacă ele ascultă Cuvântul Său! Fie ca noi să fim, așa cum a fost Cristos, „sfinți, nevinovați, fără pată, despărțiți de păcătoși” în viețile noastre personale, la fel ca și în legăturile și acțiunile bisericilor noastre! Fie ca Dumnezeu să ridice bapțiști care să mărturisească fără rușine credinșia Fiului lui Dumnezeu în păzirea Cuvântului Său și în păstrarea bisericilor Sale! Și fie ca această micuță carte să fie o încurajare pentru bapțiști – o încurajare de a continua să meargă pe vechea „urmă” a credincioșilor martori bapțiști care au călătorit pe această cale înaintea noastră!

PUGH Curtis
Berzovia, Caraș-Severin
23 martie, 2001

PREFAȚĂ LA A TREIA EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Ne bucurăm că a doua ediție a Urmei sângelui s-a bucurat de același interes ca prima ediție. În urma cererilor constante, punem la dispoziția tuturor celor interesați a treia ediție în limba română și ne rugăm ca Dumnezeu să o folosească pentru întărirea celor care, asemeni înaintașilor, apără „credința dată sfinților odată pentru totdeauna”.

Noi credem că ceea ce s-a întâmplat recent, sărbătorirea a 400 de ani de existență a bapțiștilor, eveniment foarte promovat și în România, reprezintă una din cele mai mari gafe pe care bapțiștii le-ar fi putut vreodată comite. Prin aceasta ei se prezintă înaintea lumii cu o origine dubioasă și cu o istorie recentă, repudiind moștenirea anabaptistă și legitimându-se ca fiind doar una din multele denominații protestante ce au ieșit din Biserica Catolică.

Istoria ne arată, de la împăratul Constantin încoace, două feluri de „creștinism”: calea persecutorului (Bisericile tradiționale și cele protestante) și calea celor persecutați (denumiți generic „anabapțiști”). Cât de trist este că bapțiștii moderni se identifică cu persecutorii! Cât de grav trebuie să ne răsune în minte cuvintele Domnului Isus, „Dacă M-au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigoni... ba încă, va veni vremea când oricine vă va ucide să creadă că aduce o slujbă lui Dumnezeu. Și se vor purta astfel cu voi, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine” (Ioan 15:20; 16:2-3).

Promisiunile Scripturii (Matei 16:18; 28:18-20; 1 Cor. 11:26; Ef. 3:21; Iuda 3) ne obligă să credem că Cristos a avut întotdeauna un popor, adunări de oameni mântuiți, care au păzit credința și au transmis-o mai departe. Acesta este modul în care credința creștină a ajuns în generația noastră. Acesta este motivul pentru care există adunări autentice astăzi, printre mii de surogate. Și pentru că Cuvântul lui Cristos este DA și AMIN, noi susținem că am crede aceleași lucruri chiar dacă istoria nu ar vorbi deloc despre o astfel de rămășiță credincioasă.

Suntem de acord cu Dr. Alexa Popovici, când a spus: **„Deși noi nu punem accentul pe vreo succesiune care să valideze autenticitatea creștină, ci ținem mult mai mult la o identitate de crez și de practică, totuși, dacă ar trebui să prezentăm și o asemenea succesiune, ea există și poate fi probată istoric. Înaintea existenței anabapțiștilor [din secolul XVI – n. ed.] au existat alte grupări religioase, care au avut același crez și aceleași practici aplicate după învățătura Noului Testament”** (Istoria Anabapțiștilor din România, Ed. Făclia, p. 289-290). Istoria este într-adevăr inferioară Scripturii, însă o privim ca o dovadă a faptului că Dumnezeu lucrează și își ține promisiunile.

Credința adevărată a fost păstrată nu în Biserica oficială, ci în creștinismul disident, subteran. Acest creștinism nu a lăsat istoriei monumente arhitectonice, vestigii și tezaure literare sau artistice; a lăsat însă o urmă a sângelui de martir, ca dovadă supremă a credincioșiei față de Cristos și de Cuvântul Său! Dumnezeu să cerceteze inima fiecărui cititor, pentru a vedea marele preț cu care credința creștină a ajuns la noi și pentru a se alătura adunărilor lui Cristos din această generație!

ENYEDI Iosif Raul
Bocșa, Caraș-Severin
noiembrie, 2010

INTRODUCERE

de Clarence Walker

Dr. J. M. Carroll, autorul acestei cărți, s-a născut în statul Arkansas, pe data de 8 ianuarie 1858, și a murit în Texas, la 10 ianuarie 1931. Tatăl lui, un predicator baptist, s-a mutat în Texas când fratele Carroll avea șase ani. Acolo el a fost convertit, a fost botezat și apoi ordonat pentru lucrarea de propovăduire a evangheliei. Dr. Carroll nu numai că a ajuns un lider al baptiștilor din Texas, dar a fost și foarte renumit între baptiștii sudiști, precum și în lumea întreagă.

Cu ani în urmă, el a venit la Biserica Baptistă „Ashland Avenue” și a adus mesajele prezentate în această carte. Atunci am devenit eu foarte interesat de studiile fratelui Carroll. Am făcut și eu o cercetare specială în istoria bisericii, pentru a afla care este cea mai veche biserică și care se aseamănă cel mai mult cu bisericile Noului Testament.

Dr. J. W. Porter, care asista la prelegeri, a fost atât de impresionat, încât i-a spus fr. Carroll că dacă acesta ar scrie mesajele, el le va publica într-o carte. Dr. Carroll le-a scris și i-a dat doctorului Porter dreptul de a le publica împreună cu o planșă care ilustrează cu atâta vivacitate istoria.

Cu toate acestea, dr. Carroll a murit înainte să iasă cartea de sub tipar, dar dr. Porter a prezentat-o publicului și foarte repede întreaga ediție s-a vândut. Doresc să vă îndemn pe toți cei care citiți și studiați aceste pagini să vă uniți cu mine în rugăciune și în muncă, pentru ca în continuare această carte să se tipărească într-un număr din ce în ce mai mare.

„Și să pun în lumină înaintea tuturor care este isprăvnicia acestei taine, ascunse din veacuri în Dumnezeu, care a făcut toate lucrurile; pentru ca domniile și stăpânirile din locurile cerești să cunoască azi, prin Biserică, înțelepciunea nespus de felurită a lui Dumnezeu, . . . a Lui să fie slava în Biserică și în Cristos Isus, din neam în neam, în vecii vecilor! Amin” (Efeseni 3:9-10, 21).

I.

A fost minunat să aud cum dr. Carroll a devenit preocupat de istoria diferitelor confesiuni, ÎN SPECIAL DE ORIGINEA LOR. El a scris cartea după ce a împlinit 70 de ani, dar a spus: „Am fost convertit la Dumnezeu pe când eram numai un copil. Am întâlnit multe confesiuni și m-am întrebat care este biserica pe care Domnul Isus a întemeiat-o.”

Încă din tinerețea sa, dr. Carroll și-a dat seama că în studiul Scripturii și al istoriei, el ar putea descoperi biserica cea mai veche și cea mai asemănătoare cu bisericile descrise în Noul Testament.

Această căutare a adevărului l-a îndreptat spre multe locuri, având astfel posibilitatea să colecționeze una dintre cele mai mari biblioteci în domeniul istoriei bisericii. La moartea lui, această bibliotecă a fost donată Seminarului Baptist de Sud-Vest, Ft. Worth, Texas.

El a descoperit multe fapte legate de istoria bisericii, cea mai mare parte fiind despre catolici și protestanți. Istoria baptiștilor pe care el a descoperit-o, a fost o istorie scrisă cu sânge. Ei au fost oamenii cei mai oproșiți din perioada întunecată a evului mediu. Acești oameni împreună cu predicatorii lor au fost aruncați în închisoare și un număr foarte mare de credincioși au fost dați la moarte. Lumea n-a văzut niciodată ceva care să se compare cu suferința și persecuțiile îndurate de baptiști din partea ierarhiei catolice în timpul perioadei întunecate a evului mediu. Papa era dictatorul lumii. Din această cauză, înainte de Reformă, anabaptiștii l-au numit pe papă „Antihristul”.

Istoria lor este atestată de documentele și de actele legale din acele vremuri. „URMA SÂNGELUI” își croiește drumul pe baza acestor evidențe, deoarece veți găsi afirmații de felul:

„La Zürich, după multe dispute între Zwingli și anabaptiști, Senatul a elaborat un act, potrivit căruia, dacă existau persoane bănuite de rebotezarea celor botezați mai dinainte (adică a copiilor), aceste persoane erau ucise prin înecare. La Viena mulți anabaptiști au fost legați împreună în lanțuri astfel încât să se tragă unul pe celălalt în râu, unde erau cu toții înecați” (Vida Supra, p. 61).

„În 1539 d. Cr., doi anabaptiști au fost arși dincolo de Southwark, și cu puțin timp înaintea lor, cinci anabaptiști olandezi au fost arși la Smithfield” (Fuller, Church History).

„În 1160 un grup de paulicieni (bapțiști) a intrat în Oxford. Henric al II-lea a poruncit să fie însemnați pe frunte cu un fier înroșit, să fie biciuiți în public pe străzile orașului, cu îmbrăcămintea tăiată scurt până la brâu și să fie alungați la țară, unde nu li se permitea nici un adăpost sau hrană, astfel încât au avut parte de o moarte lentă, din cauza frigului și a foamei” (Moore, Earlier and Later Nonconformity in Oxford, p. 12).

În 1533 d. Cr., bătrânul cronicar Stowe relatează: „În data de 25 mai, în Biserica St. Paul din Londra, au fost judecați 19 bărbați și 6 femei. Paisprezece dintre ei au fost condamnați; un bărbat și o femeie au fost arși la Smithfield, ceilalți 12 au fost trimiși în alte orașe pentru a fi arși acolo.”

Istoricul englez Froude spune despre acești martiri anabapțiști: „Detaliile au dispărut în întregime, la fel și numele acestor oameni. Cu greu par demne de a fi menționate aceste fapte. Nu a izbucnit nici o mișcare în Europa care să lupte pentru drepturile lor, nici o curte regală nu a instituit doliu, nici o inimă de papă nu a tremurat cu indignare. La moartea lor lumea se arăta mulțumită, indiferentă sau exaltată. Cu toate acestea, în acest loc, între cei 25 de oameni asupriți, bărbați și femei, s-au găsit 14, care sub nici o formă de teroare sau de tortură nu au putut fi ispitiți să spună că ei credeau ceea ce nu credeau. Chiar dacă istoria nu are pentru ei cuvinte de laudă, totuși, ei nu și-au vărsat sângele în zadar. Viețile lor poate că au fost la fel de nefolositoare ca cele ale multora dintre noi. Dar prin moartea lor, ei au contribuit la prețul necesar pentru ca poporul englez să-și dobândească libertatea.”

De asemenea, atât în scrierile dușmanilor cât și în cele ale prietenilor, dr. Carroll a descoperit istoria lor, precum și faptul că urma pe care au lăsat-o de-a lungul veacurilor a fost într-adevăr o urmă a sângelui:

Cardinalul catolic Hosius (1524 d.Cr.), președintele Conciliului de la Trent: „Dacă bapțiștii nu ar fi fost atât de torturați și măcelăriți în ultimii o mie două sute de ani, ei ar fi fost într-un număr mult mai mare decât toți reformații” (Hosius, Letters, apud Opera, p. 112, 113).

Cei „1200 de ani” au fost anii care au precedat Reforma, ani în care Roma i-a persecutat pe bapțiști în cel mai crunt mod posibil.

Sir Isaac Newton: „Bapțiștii sunt singura grupare de creștini cunoscuți, care nu au avut niciodată vreo legătură cu Roma.”

Mosheim (luteran): „Înainte de apariția lui Luther și Calvin, în aproape toate țările Europei erau împrăștiați în mod secret oameni care aveau cu tenacitate la principiile bapțiștilor olandezi moderni.”

Edinburgh Cyclopedic (presbiteriană): „Trebuie să fi trecut deja prin mintea cititorilor noștri faptul că bapțiștii sunt aceeași sectă de creștini descrisă sub numele de anabapțiști. Într-adevăr, acesta pare să fi fost principiul lor primordial de conducere, din timpul lui Tertulian până în zilele noastre.”

Tertulian s-a născut la doar 50 de ani după moartea apostolului Ioan.

II.

Bapțiștii nu cred în succesiunea apostolică. Slujba apostolică s-a terminat odată cu moartea apostolilor. El a promis bisericilor Lui că acestea își vor continua existența din vremea când El a organizat prima biserică în timpul lucrării Sale pământești și până Se va reîntoarce. **„Voi zidi Biserica Mea, și porțile Locuinței morților nu o vor birui”** (Mat. 16:18).

Apoi, când El a dat marea trimitere, care ne spune ce trebuie să facă bisericile, El a promis: **„Și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin”** (Mat. 28:20). Această trimitere – această lucrare – nu a fost dată apostolilor ca indivizi, ci le-a fost dată atât lor, cât și celorlalte persoane prezente în biserică lor. Apostolii și toți ceilalți care L-au auzit dând această trimitere, au murit la scurt timp după aceea – DAR, biserică Lui a continuat să trăiască peste secole, făcând ucenici (ducând mântuirea la oameni), botezându-i, și propovăduind adevărul – doctrinele – pe care El le-a încredințat bisericii din Ierusalim. Aceste biserici credincioase au fost binecuvântate cu prezența Lui atât timp cât au mers pe URMA SÂNGELUI.

Această istorie arată cum a fost împlinită promisiunea Domnului față de bisericile Sale. Dr. Carroll arată că în fiecare epocă au fost găsite biserici care au propovăduit doctrinele pe care El li le-a încredințat. Dr. Carroll numește aceste doctrine „semnele” bisericilor nou testamentale.

„SEMNELE BISERICII NOU TESTAMENTALE”

1. Capul și Întemeietorul ei – CRISTOS. El este Cel care dă legea, biserica este doar cea care execută. „Și Eu îți spun: tu ești Petru (gr. Petros), și pe această piatră (gr. petra) voi zidi Biserica Mea, și porțile Locuinței morților nu o vor birui” (Matei 16:18). „El este Capul trupului, al Bisericii. El este începutul, cel întâi născut dintre cei morți, pentru ca în toate lucrurile să aibă întâietatea” (Col. 1:18).

2. Singura autoritate în ceea ce privește credința și practica – BIBLIA. „Din pruncie cunoști Sfintele Scripturi, cari pot să-ți dea înțelepciunea care duce la mântuire, prin credința în Cristos Isus. Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună” (2 Timotei 3:15-17).

3. Numele ei – „BISERICĂ,” „BISERICI.” „Și Eu îți spun: tu ești Petru (gr. Petros), și pe această piatră (gr. petra) voi zidi Biserica Mea, și porțile Locuinței morților nu o vor birui” (Matei 16:18). „Eu, Isus, am trimis pe îngerul Meu să vă adeverească aceste lucruri pentru Biserici. Eu sunt Rădăcina și Sămânța lui David, Luceafărul strălucitor de dimineată” (Apocalipsa 22:16).

4. Forma ei de conducere – CONGREGAȚIONALĂ – toți membrii au drepturi egale. „Cei zece, când au auzit, s-au mâniat pe cei doi frați. Isus i-a chemat, și le-a zis: „Știți că domnitorii Neamurilor domnesc peste ele, și mai marii lor le poruncesc cu stăpânire. Între voi să nu fie așa. Ci oricare va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru; și oricare va vrea să fie cel dintâi între voi, să vă fie rob. Pentru că nici Fiul omului n-a venit să l se slujească, ci El să slujească și să-Și dea viața ca răscumpărare pentru mulți” (Matei 20:24-28). „Toate faptele lor le fac pentru ca să fie văzuți de oameni. Astfel, își fac filacteriile late, își fac poalele veșmintelor cu ciucuri lungi; umblă după locurile dintâi la ospețe, și după scaunele dintâi în sinagogi; le place să le facă oamenii plecăciuni prin piețe, și să le zică: ‚Rabi! Rabi!’ Voi să nu vă numiți Rabi! Fiindcă Unul singur este Învățătorul vostru: Cristos, și voi toți sunteți frați. Și ‚Tată’ să nu numiți pe nimeni pe pământ; pentru că Unul singur este Tatăl vostru: Acela care este în ceruri. Să nu vă numiți ‚Dascăli’; căci Unul singur este Dascălul vostru: Cristosul. Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul vostru. Oricine se va înălța, va fi smerit; și oricine se va smeri, va fi înălțat” (Matei 23:5-12).

5. Membrii ei – NUMAI OAMENI MÂNTUIȚI. „În El toată clădirea, bine încheată, crește ca să fie un Templu sfânt în Domnul” (Efeseni 2:21). „Și voi, ca niște pietre vii, sunteți zidiți ca să fiți o casă duhovnicească, o preoție sfântă, și să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu, prin Isus Cristos” (1 Petru 2:5).

6. Rânduielele ei – BOTEZUL CREDINCIOȘULUI URMAT DE CINA DOMNULUI. „Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Și învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit. Și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin” (Matei 28:19-20). „Pentru că, ori de câte ori mâncați din pâinea aceasta și beți din paharul acesta, vestiți moartea Domnului, până va veni El” (1 Corinteni 11:26).

7. Slujitorii ei – PĂSTORII ȘI DIACONII. „Adevărat este cuvântul acesta: ‚Dacă râvnește cineva să fie episcop, dorește un lucru bun. Dar trebuie ca episcopul să fie fără prihană, bărbatul unei singure neveste, cumpătat, înțelept, vrednic de cinste, primitor de oaspeți, în stare să învețe pe alții. Să nu fie nici bețiv, nici bătaș, nici doritor de câștig mârșav, ci să fie blând, nu gâlcevitor, nu iubitor de bani; să-și chivernisească bine casa, și să-și țină copiii în supunere cu toată cuviința. Căci dacă cineva nu știe să-și cârmuiască bine casa lui, cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu? Să nu fie întors la Dumnezeu de curând, ca nu cumva să se îngâmfe și să cadă în osânda diavolului. Trebuie să aibă și o bună mărturie din partea celor de afară, pentru ca să nu ajungă de ocară, și să cadă în cursa diavolului. Diaconii, de asemenea, trebuie să fie cinstiți, nu cu două fețe, nu băutori de mult vin, nu doritori de câștig mârșav: ci să păstreze taina credinței într-un cuget curat. Trebuie cercetați întâi, și numai dacă sunt fără prihană, să fie diaconi. Femeile, de asemenea, trebuie să fie cinstite, neclevetitoare, cumpătate, credincioase în toate lucrurile. Diaconii să fie bărbați ai unei singure neveste, și să știe să-și cârmuiască bine copiii și casele lor. Pentru că cei ce slujesc bine ca

diaconi, dobândesc un loc de cinste și o mare îndrăzneală în credința care este în Cristos Isus. **Îți scriu aceste lucruri cu nădejdea că voi veni în curând la tine. Dar dacă voi zăbovi, să știi cum trebuie să te porți în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stâlpul și temeliala adevărului**" (1 Timotei 3:1-15).

8. Lucrarea ei – DUCEREA MÂNTUIRII LA OAMENI ȘI BOTEZAREA LOR (cu un botez care împlinește toate cerințele Cuvântului lui Dumnezeu), învățându-i **„să păzească tot ce v-am poruncit”** (Matei 28:20).

9. Planul ei în domeniul financiar – ZECIUIELI ȘI DĂRNICII. **„Tot așa, Domnul a rânduit ca cei ce propovăduiesc Evanghelia, să trăiască din Evanghelie”** (1 Corinteni 9:14).

10. Armele ei de luptă – SPIRITUALE, nu firești. **„Căci armele cu care ne luptăm noi nu sunt supuse firii pământești, ci sunt puternice, întărite de Dumnezeu ca să surpe întăririle”** (2 Corinteni 10:4). **„Încolo, fraților, întăriți-vă în Domnul și în puterea tăriei Lui. Îmbrăcați-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteți ține piept împotriva uneltirilor diavolului. Căci noi n-avem de luptat împotriva cărnii și sângelui, ci împotriva căpeteniilor, împotriva domniilor, împotriva stăpânilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății care sunt în locurile cerești. De aceea, luați toată armătura lui Dumnezeu ca să vă puteți împotrivi în ziua cea rea și să rămâneți în picioare, după ce veți fi biruit totul. Stați gata dar, având mijlocul încins cu adevărul, îmbrăcați cu platoșa neprihănirii, având picioarele încălțate cu râvna Evangheliei păcii. Pe deasupra tuturor acestora, luați scutul credinței, cu care veți putea stinge toate săgețile arzătoare ale celui rău. Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului, care este Cuvântul lui Dumnezeu. Faceți în toată vremea, prin Duhul, tot felul de rugăciuni și cereri. Vegheați la aceasta cu toată stăruința și rugăciune pentru toți sfinții, și pentru mine, ca ori de câte ori îmi deschid gura, să mi se dea cuvânt, ca să fac cunoscut cu îndrăzneală taina Evangheliei, al cărei sol în lanțuri sunt; pentru ca, zic, să vorbesc cu îndrăzneală, cum trebuie să vorbesc”** (Efeseni 6:10-20).

11. Independența sa – SEPARAREA BISERICII FAȚĂ DE STAT. **„...Atunci El le-a zis: ,Dați dar Cezarului ce este al Cezarului, și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu!’ ”** (Matei 22:21).

III

În orice localitate există multe biserici diferite, fiecare pretinzând a fi adevărata biserică. Dr. Carroll a făcut ceea ce puteți face și dumneavoastră acum. Examinați semnele sau învățăturile acestor biserici diferite și găsiți-le pe acelea care au cele unsprezece semne menționate mai sus. Acelea care au aceste semne sau doctrine învățate în Cuvântul lui Dumnezeu sunt adevăratele biserici.

Dr. Carroll a făcut această diferențiere cu bisericile din toate timpurile. El a descoperit că multe biserici s-au îndepărtat de la „aceste semne, sau doctrine”, în timp ce altele, dimpotrivă, au rămas credincioase acestor „semne” în fiecare zi și secol de când Isus a spus, **„voi zidi Biserica Mea, și porțile Locuinței morților nu o vor birui”** (Matei 16:18). **„Și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin”** (Matei 28:20).

URMA SÂNGELUI

sau

Pe urmele creștinilor de-a lungul secolelor,
din timpul lui Cristos până în prezent

Sau pentru a ne exprima altfel, dar totuși expresiv, „O istorie a doctrinelor așa cum au fost propovăduite de Cristos, de apostolii Lui și de cei care le-au fost credincioși lor.”

PRIMA PRELEGERE

„Adu-ți aminte de zilele din vechime, socotește anii, după vârstă de oameni, întreabă pe tatăl tău și te va învăța, pe bătrânii tăi și îți vor spune” (Deut. 32:7).

1. Ceea ce cunoaștem azi sub numele de „creștinism” sau religie creștină, a început cu Cristos, 25-30 d. Cr., în zilele și între granițele Imperiului Roman, unul dintre cele mai mari imperii pe care lumea le-a cunoscut vreodată în toată istoria ei.

2. În acea perioadă, acest imperiu cuprindea aproape toate colțurile lumii locuite și cunoscute atunci. Împăratul acestui imperiu era Tiberiu Cezar.

3. În ceea ce privește religia sa, Imperiul Roman din acea vreme era păgân. Exista o religie a mai multor zei, unii materiali, alții imaginari. Erau mulți credincioși și închinători devotați. Nu era numai o religie a oamenilor, ci a întregului imperiu. Era o religie de stat, instaurată prin lege și susținută de către autorități (Mosheim, Vol. 1, Cap. 1).

4. Poporul evreu din acea vreme nu mai era o națiune separată, ci era răspândit în tot Imperiul Roman. Evreii aveau Templul de la Ierusalim și ei mergeau acolo să se închine, fiind încă mândri de religia lor. Dar la fel ca religia păgână, și aceasta alunecase de multă vreme în formalism și își pierduse puterea (Mosheim, Vol. 1, Cap. 2).

5. Religia lui Cristos nefiind o religie a acestei lumi, Întemeietorul ei nu i-a rânduit vreun conducător pământesc sau vreă putere lumească. Nu a căutat să fie oficială, sau să fie susținută de către stat sau conducători și nu a căutat să-l detronizeze pe Cezar. „**Arătați-mi banul birului.’ Și ei i-au adus un ban. El i-a întrebat: ‚Chipul acesta și slovele scrise pe el, ale cui sunt?’ ‚Ale Cezarului’, I-au răspuns ei. Atunci El le-a zis: ‚Dați dar Cezarului ce este al Cezarului, și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu!’ Mirați de cuvintele acestea, ei L-au lăsat, și au plecat” (Matei 22:19-22).** „**Atunci Isus le-a zis: ‚Dați dar Cezarului ce este al Cezarului, și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.’ Și se mirau foarte mult de El” (Marcu 12:17).** Fiind o religie spirituală ea nu era rivala nici unei autorități pământești. Aderenții ei erau învățați să respecte toate legile și guvernele civile. „**Oricine să fie supus stăpânirilor celor mai înalte; căci nu este stăpânire care să nu vină de la Dumnezeu. Și stăpânirile care sunt, au fost rânduite de Dumnezeu. De aceea, cine se împotrivesc stăpânirii, se împotrivesc rânduielii puse de Dumnezeu; și cei ce se împotrivesc, își vor lua osânda. Dregătorii nu sunt de temut pentru o faptă bună, ci pentru una rea. Vrei dar să nu-ți fie frică de stăpânire? Fă binele, și vei avea laudă de la ea. El este slujitorul lui Dumnezeu pentru binele tău. Dar, dacă faci răul, teme-te, căci nu degeaba poartă sabia. El este în slujba lui Dumnezeu, ca să-L răzbune și să pedepsească pe cel ce face rău. De aceea trebuie să fiți supuși nu numai de frica pedepsei, ci și din îndemnul cugetului. Tot pentru aceasta să plătiți și birurile. Căci dregătorii sunt niște slujitori ai lui Dumnezeu, făcând necurmat tocmai slujba aceasta. Dați tuturor ce sunteți datori să dați: cui datorați birul, dați-i birul; cui datorați vama, dați-i vama; cui datorați frica, dați-i frica; cui datorați cinstea, dați-i cinstea” (Romani 13:1-7); „**Adu-le aminte să fie supuși stăpânirilor și dregătorilor, să-i asculte, să fie gata să facă orice lucru bun” (Tit 3:1).** „**Fiți supuși oricărei stăpâniri omenești, pentru Domnul: atât împăratului, ca înalt stăpânitor, cât și dregătorilor, ca unii care sunt trimiși de el să pedepsească pe făcătorii de rele și să laude pe cei ce fac bine. Căci voia lui Dumnezeu este ca, făcând ce este bine, să astupați gura oamenilor neștiutori și proști. Purtați-vă ca niște oameni slobozi, fără să faceți din slobozenia****

aceasta o haină a răutății, ci ca niște robi ai lui Dumnezeu” (1 Petru 2:13-16).

6. Aș dori acum să vă îndrept atenția spre unele caracteristici sau semne ale acestei religii, religia creștină. Dacă ar fi să o urmărim împreună timp de douăzeci de secole îndelungate, și în special de-a lungul celor 1200 de ani de întunecime, pătați din cauza râurilor de sânge al martirilor, atunci va trebui să cunoaștem bine aceste caracteristici. De multe ori ele vor apărea extrem de deformate. Dar întotdeauna rămân unele semne de neșters. Haideți ca în cele ce urmează să fim rugativi și cu băgare de seamă. Vom întâmpina multe imitații și falsuri. Dacă ar fi posibil, chiar și cei aleși ar fi trădați și înșelați. Noi dorim, dacă este posibil, să urmărim această religie de-a lungul unei istorii credibile. Dar mai ales de-a lungul cuvintelor și a caracteristicilor precise și infailibile ale Adevărului Divin.

Câteva caracteristici precise și infailibile

Dacă pe parcursul drumului nostru de-a lungul secolelor vom întâlni un grup sau grupări de oameni care nu se caracterizează prin aceste semne distinctive și care susțin alte învățături drept doctrine fundamentale, va trebui să fim cu băgare de seamă.

1. Cristos, autorul acestei religii, și-a organizat urmașii sau ucenicii Săi într-o biserică. Iar ucenicii Săi aveau datoria să organizeze alte biserici, pe măsură ce această religie se răspândea și erau „făcuți” alți ucenici (Ray, Baptist Succession, Revised Edition, Cap. 1).

2. Această organizație sau biserică, în conformitate cu Scriptura și cu practica apostolilor și a bisericilor timpurii avea numai două feluri de slujitori, păstorii și diaconii. Păstorul era numit și „presbiter”. Atât păstorii cât și diaconii trebuie aleși de către biserică pentru a fi slujitorii ei.

3. Bisericile, în ceea ce privește conducerea și disciplina lor erau în întregime separate și independente una față de alta. Ierusalimul nu avea nicio autoritate asupra Antiohiei; nici Antiohia asupra Efesului; nici Efesul asupra Corintului și așa mai departe. Iar conducerea lor trebuia să fie una congregațională, democratică. O conducere a oamenilor, prin oameni și pentru oameni.

4. Bisericii i-au fost date nici mai mult nici mai puțin decât două rânduieli, botezul și Cina Domnului. Acestea trebuie să fie perpetue și comemorative.

5. Numai cei mântuiți puteau să fie primiți ca membri ai bisericii. **„Ei laudau pe Dumnezeu, și erau plăcuți înaintea întregului norod. Și Domnul adăuga în fiecare zi la numărul lor pe cei ce erau mântuiți”** (Fapte 2:47). Aceștia erau mântuiți numai prin har fără să fi făcut anumite fapte ale legii. **„Măcar că eram morți în greșelile noastre, ne-a adus la viață împreună cu Cristos (prin har suntem mântuiți). Căci prin har ați fost mântuiți, prin credință. Și aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu. Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni”** (Efeseni 2:5, 8-9). Numai cei mântuiți trebuie să fie botezați în numele Tatălui, al Fiului și al Duhului Sfânt. **„Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”** (Matei 28:19). Și numai aceia care au fost primiți și botezați în acest mod puteau să ia parte la Cina Domnului, iar Cina Domnului trebuia să fie celebrată numai de către biserică și numai în cadrul bisericii.

6. Numai Scripturile inspirate, de fapt singur Noul Testament trebuia să fie autoritatea și călăuză în ceea ce privește credința și trăirea, nu numai pentru biserica organizată, ci și pentru fiecare membru individual al acelei organizații. [Bapțiștii sănătoși cred că toată Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu. Dar biserica este instituție nou testamentală iar originea, regulile și practicile bisericii se găsesc în Noul Testament – n. ed.]

7. Domnul Isus Cristos, Întemeietorul acestei organizații și Mântuitorul membrilor ei, trebuia să fie singurul lor preot și rudă **apropiată**, singurul lor Domn și Dătător de lege, precum și singurul Cap al bisericilor. Ele trebuie să fie o putere executivă numai în îndeplinirea voinței Domnului lor și a legilor date de El, dar niciodată nu aveau o putere legislativă, adică să amendeze sau să abroge legi vechi și să instituie legi noi.

8. Această religie a lui Cristos trebuia să fie una individuală, personală și pur voluntară sau din convingere – fără nicio obligație fizică sau guvernamentală. Este o problemă de alegere individuală și personală. „Alege!” este porunca scripturală. Ea nu putea fi nici acceptată, nici respinsă și nici trăită prin

împuternicire sau prin constrângere.

9. Fiți foarte atenți! Nici Cristos și nici apostolii Lui n-au lăsat vreodată urmașilor lor ceea ce este cunoscut astăzi sub numele de confesiune, precum „catolic,” „luteran,” „presbiterian,” „episcopal” și așa mai departe, doar dacă numele dat de Cristos lui Ioan, „Botezătorul” [în engleză „Baptistul” – n. trad.] a avut cumva acest scop. **„Adevărat vă spun că, dintre cei născuți din femei, nu s-a sculat nici unul mai mare decât Ioan Botezătorul”** (Matei 11:11), iar apoi încă de vreo zece sau doisprezece ori. Cristos i-a numit pe urmașii Săi individuali drept „ucenici”. Doi sau mai mulți erau numiți „ucenici”. Organizația ucenicilor, fie cea din Ierusalim, fie cea din Antiohia sau din alte locuri, a fost numită biserică. Dacă se făcea referire la mai mult decât o asemenea organizație separată, ele erau numite biserici. Termenul de biserică la numărul singular nu a fost niciodată folosit pentru a se face referire la mai mult decât una dintre aceste organizații. Nici măcar atunci când se făcea referire la toate acestea.

10. Îndrăznesc să mai menționez încă un semn caracteristic. Îl vom numi separarea completă dintre biserică și stat. Nu trebuie să existe nicio combinație a acestora, nici un amestec al acestei religii spirituale cu o putere lumească, iar „libertatea religioasă” ar trebui să fie pentru toată lumea.

Și acum, înainte de a intra în chiar studiul istoriei, dați-mi voie să vă îndrept atenția către:

PLANȘĂ

Eu cred că dacă veți studia cu atenție această planșă, veți înțelege mai bine istoria și vă va ajuta foarte mult în a reține ceea ce auziți și vedeți. Nu uitați că această planșă intenționează să acopere o perioadă de două mii de ani de istorie religioasă. Observați unele numere atât în partea de sus cât și în cea de jos a planșei, aceleași numere atât sus cât și jos – 100, 200, 300, și așa mai departe până la 2000. Acestea reprezintă 20 de secole, liniile verticale despărțind secolele.

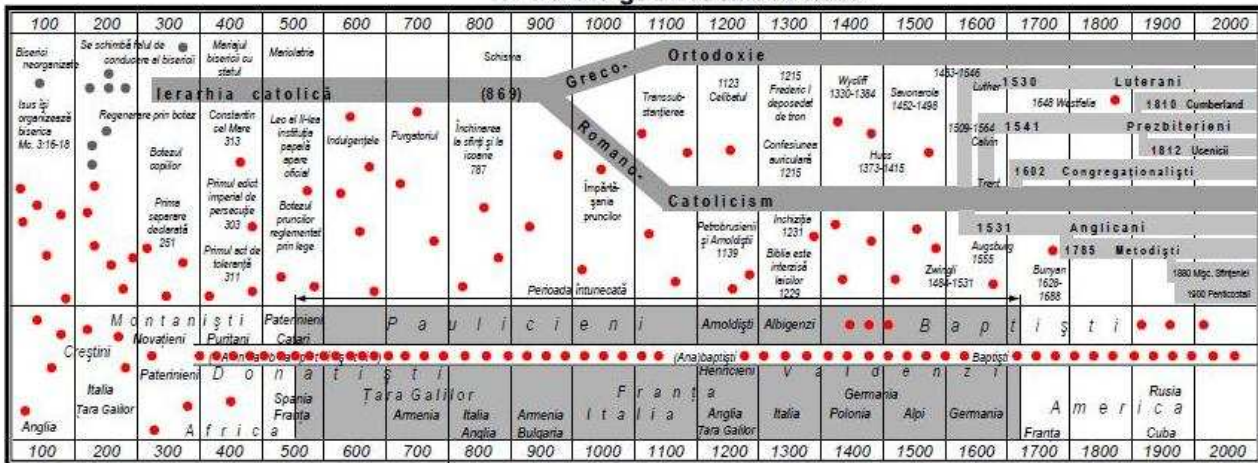
Acum observați, în partea de jos a planșei, alte linii drepte mergând de la stânga la dreapta, pe toată lungimea planșei. Liniile sunt aproximativ la aceeași distanță unele față de altele cum sunt și liniile verticale. Dar nu le puteți vedea pe toată planșa. Ele sunt acoperite de o pată închisă la culoare, reprezentând în istorie ceea ce este cunoscut sub numele de „evul mediu întunecat”. Acestea vor fi explicate mai târziu. Între cele mai de jos linii se află nume de țări... Italia, Țara Galilor, Anglia, Spania, Franța și așa mai departe, terminând cu America. Acestea sunt numele țărilor în care s-a desfășurat o mare parte a istoriei în timpul perioadei acoperite chiar de aceste nume. Desigur, nu întreaga istorie, deoarece parte din istorie a avut loc numai în unele din aceste țări, de-a lungul fiecărei perioade. Dar unele evenimente importante au avut loc în aceste țări în fiecare perioadă specială.

Acum vă rog să observați din nou, aproape de marginea de jos a planșei alte linii, puțin mai înalte. Și ele sunt acoperite în parte de „perioada întunecată,” și ele sunt pline de nume, dar nu sunt nume de țări. Toate sunt „porecle”. Sunt nume date acelor oameni de către dușmanii lor. „Creștini” este primul nume. **„Pentru întâia dată, ucenicilor li s-a dat numele de creștini în Antiohia”** (Faptele Ap. 11:26). Acest eveniment a avut loc în jurul anului 43 d. Cr. Păgânii sau evreii le-au dat acest nume în bătaie de joc. Toate celelalte nume din acea coloană au fost date în aceeași manieră – montaniști, novațieni, donatiști, pauliceni, albigenzi, waldenzi, etc. în general fiind numiți anabapțiști. Vom mai face referiri la aceste nume pe parcursul prelegerii.

Dar priviți din nou planșa și observați punctele roșii. Ele sunt împrăștiate aproape pe toată planșa. Ele reprezintă biserici. Biserici individuale în Asia, în Africa, în Europa, în munți și văi, și așa mai departe. Culoarea roșie simbolizează sângele martirilor. Cristos, întemeietorul lor a murit pe cruce. Toți apostolii, în afară de doi, Ioan și Iuda, au suferit moarte de martir. Iuda L-a trădat pe Domnul lui, iar apoi s-a sinucis. Potrivit istoriei, apostolul Ioan a fost aruncat într-un cazan mare cu ulei fierbinte.

Veți observa de asemenea și unele puncte negre. Și ele reprezintă biserici. Dar biserici false, eretice. Biserici care s-au rătăcit cu privire la trăire sau doctrină. Biserici din acestea au existat chiar și înainte de moartea lui Petru, Pavel și Ioan. Concluzionând acum cu privire la introducerea generală și la unele observații preliminare foarte necesare și chiar vitale, să revenim la faptele istoriei.

Urma sangelui de Dr. J. M. Carroll

Explicarea planșei de Dr. J. M. Carroll

O ILUSTRARE a istoriei bisericilor baptiste din vremea fondatorului lor, Domnul Isus Hristos, până în secolul XX.

1. Scopul acestei cărți este de a arăta, conform istoriei, că bapțiștii au o linie neîntreruptă de biserici încă din vremea lui Hristos și au împlinit profeția Lui – „VOI ZIDI BISERICA MEA ȘI PORȚILE LOCUINȚEI MORTILOR NU O VOR BIRUI”. În cadrul bisericilor nelegitime se vede clar ascensiunea catolicismului și a protestantismului. Bapțiștii nu sunt protestanți sau neo-protestanți deoarece ei nu s-au desprins din cadrul Bisericii Catolice.

2. Numerele de sus și de jos reprezintă cele 20 de secole. Prima linie verticală reprezintă 1 d. Hr. A doua semnifică 100 d. Hr. și așa mai

departe.
 3. Linile orizontale de jos au între ele diferitele porecle sau nume date bapțiștilor de-a lungul anilor și secolelor care au trecut – novateni, montaniști, pauliceni și waldenzi.
 4. PUNCTELE ROȘII REPREZINTĂ BISERICILE BAPTISTE începând cu prima Biserică din Ierusalim, fondată de către Isus Hristos în timpul lucrării Sale pământești, biserică din care s-au dezvoltat ulterior bisericile din Iudeea, Antiohia și altele. Culoarea roșie indică faptul că ele au fost persecutate. În ciuda opoziției și a persecuției puternice, bisericile baptiste se regăsesc în fiecare secol. Prima poreclă care le-a fost dată a fost aceea de creștini, apoi anabapțiști și așa mai departe. Veți observa că Evul Mediu este reprezentat printr-un spațiu de culoare închisă. Chiar și în timpul acestei perioade veți observa

o continuare a liniei care reprezintă bisericile denumite anabapteste. Ele au fost continuu și aspru persecutate până la moarte de către catolici. Aproape de sfârșitul secolului al XVI-lea termenul „ana” a fost abandonat și ele au fost numite simplu doar „baptiste”.
 5. PUNCTELE NEGRE REPREZINTĂ BISERICILE ÎN CARE AU PĂTRUNS ERORILE, PRIN URMARE ELE SUNT NUMITE BISERICI NELEGITIME. Prima eroare a fost în conducerea lor. Pastorii și-au asumat o autoritate neatribuită lor de către Hristos. Pastorii bisericilor mai mari pretindeau autoritate asupra altor biserici mai mici. Astfel, în secolul al III-lea a fost instaurată ierarchia romană. Împăratul Constantin a convocat în 313 d. Hr. toate bisericile, invitându-le să-și trimită reprezentanții pentru a putea forma un conciliu. Bisericile roșii – adică bisericile baptiste – au refuzat această invitație, dar bisericile nelegitime

au răspuns favorabil. Împăratul a fost făcut capul Bisericii și prin urmare grupul bisericilor cunoscute ca nelegitime a devenit biserică de stat. Împăratul a continuat să conducă Biserica până când Leon al II-lea a pretins autoritatea supremă, considerându-se succesorul lui Petru. Se poate observa astfel cum a evoluat această eroare privitoare la conducerea bisericii, ducând la papalitate. În secolul al XVI-lea, bisericile protestante au început să se desprindă de Biserica Catolică. Ei se numesc protestanți deoarece au protestat împotriva erorilor catolicismului.
 6. În 251 d. Hr. bisericile baptiste au declarat separarea lor față de bisericile nelegitime. Ele au refuzat să accepte botezul copiilor mici sau botezul pentru mântuire și astfel a apărut numele vechi de „anabapțiști”, care înseamnă „rebotezătorii”.

PRIMA PERIOADĂ 30-500 d. Cr.

1. Sub imboldul și conducerea ciudată dar minunată a lui Ioan Botezătorul, omul cel plin de elocvență din pustie, și sub atingerea plină de dragoste și puterea făcătoare de minuni a lui Cristos Însuși, precum și a predicilor minunate ale celor 12 apostoli și a succesorilor lor direcți, religia creștină s-a răspândit cu forță în timpul primilor 500 de ani. Cu toate acestea, a lăsat în urmă o dâră plină de sânge. Iudaismul și păgânismul se opuneau cu înverșunare oricărei mișcări de înnoire. Ioan Botezătorul a fost primul dintre marii conducători care și-au dat viața. Lui i s-a tăiat capul. Curând după el a urmat însuși Mântuitorul, fondatorul religiei creștine. El a murit crucificat, îndurând această suferință crudă a morții pe cruce.

2. Într-o succesiune rapidă, urmându-și Mântuitorul, au căzut și alți eroi martiri: Ștefan a fost omorât cu pietre, Matei înjunghiat în Etiopia, Marcu a fost târât pe străzi până a murit, Luca spânzurat, Petru și Simeon au fost răstigniți, Andrei legat de o cruce, Iacov a fost decapitat, Filip răstignit și omorât cu pietre, Bartolomeu a fost ars de viu, Toma străpuns de sulițe, Iacov „cel mic” aruncat din templu și bătut până a murit, Iuda străpuns de săgeți, Matia omorât cu pietre iar Pavel a fost decapitat.

3. Mai mult de o sută de ani au trecut până ce toate acestea să se fi întâmplat. [Noi credem că autorul

a vrut să spună „mai puțin de o sută de ani” – n. ed.]. Această persecuție grea din partea iudaismului și a păgânismului a continuat vreme de încă două secole. Și cu toate acestea, răspândirea creștinismului a continuat cu multă forță. A pătruns în tot Imperiul Roman, în Europa, Asia, Africa, Anglia, Țara Galilor și aproape peste tot unde era o formă de civilizație. Bisericele s-au înmulțit foarte mult iar numărul ucenicilor a crescut în continuu. Dar unele biserici au continuat să săvârșească erori.

4. Prima din aceste devieri de la învățătura Noului Testament a implicat atât doctrina cât și practica. În primele două secole, bisericile individuale s-au înmulțit rapid și unele din cele mai timpurii cum ar fi cele din Ierusalim, Antiohia, Efes, Corint, etc., au ajuns să fie foarte mari: Ierusalimul, de exemplu, avea mii de membri (Faptele Ap. 2:41; 4:4; 5:14), posibil vreo 25.000 sau chiar 50.000, dacă nu mai mulți. Un cercetător atent al cărții Faptele Apostolilor și al Epistolelor va observa că Pavel avea o mare sarcină chiar în zilele sale de a păstra unele biserici pe drumul cel bun. Priviți la profețiile lui Pavel și Petru despre viitor. **„Dar aceștia, ca niște dobitoace fără minte, din fire sortite să fie prinse și nimicite, batjocorind ce nu cunosc, vor pieri în însăși stricăciunea lor (2 Petru 2:12) și „Știu bine că, după plecarea mea, se vor vâri între voi lupi răpitori, care nu vor cruța turma; și se vor scula din mijlocul vostru oameni, care vor învăța lucruri stricăcioase, ca să tragă pe ucenici de partea lor. De aceea vegheați, și aduceți-vă aminte că, timp de trei ani, zi și noapte, n-am încetat să sfătuiesc cu lacrimi pe fiecare din voi”** (Faptele Ap. 20:29-31). Vedeți de asemenea și capitolele doi și trei din cartea Apocalipsei.

Aceste biserici mari trebuie să fi avut mulți predicatori sau bătrâni. **„Însă din Milet, Pavel a trimis la Efes, și a chemat pe presbiterii Bisericii”** (Faptele Ap. 20:17). Unii dintre episcopi sau păstori au început să-și asume autorități neatribuite lor de către Noul Testament. Ei au început să pretindă autoritate asupra altor biserici mai mici. Împreună cu mulți alți bătrâni ai lor, au început să domnească peste moștenirea Domnului. **„Am scris ceva Bisericii, dar Diotref, căruia îi place să aibă întâietatea între ei, nu vrea să știe de noi”** (III Ioan 1:9). Iată aici începutul unei erori care a crescut și s-a înmulțit dând naștere altor erori grave, dureroase. A fost începutul unei clase diferite în lucrare, ajungând în final la ceea ce se practică acum atât de catolici cât și de alții. Astfel a început ceea ce a rezultat într-o schimbare totală față de forma de organizare democratică inițială și de conducerea bisericilor timpurii. Această abatere a avut la început un caracter mai restrâns, și aceasta chiar înainte de sfârșitul secolului al doilea. Aceasta a fost probabil prima îndepărtare serioasă față de rânduiala bisericilor din Noul Testament.

5. O altă schimbare vitală care, de-a lungul istoriei pare să fi început înainte de sfârșitul secolului al doilea s-a produs chiar în ceea ce privește marea doctrină a mântuirii. Evreii, la fel ca și păgânii, au fost învățați timp de mai multe generații să pună un accent puternic pe ritualuri. Ei au ajuns să considere tipurile ca pe niște antitipuri, umbrele ca pe niște substanțe reale iar ritualurile ca adevărate mijloace de mântuire. Cât de ușor se ajunge astfel la a privi problema botezului în acest fel. Raționamentul lor era următorul: în Biblie sunt scrise multe lucruri despre botez, și se pune un accent puternic pe această rânduială și pe datoria omului față de ea. Cu siguranță că trebuie să aibă legătură cu mântuirea omului. Prin urmare, chiar în această perioadă a început să se înrădăcineze în unele biserici ideea „regenerării prin botez” (Shackelford, p. 57; Camp, p. 47; Benedict, p. 286; Mosheim, vol. 1, p. 134; Christian, p. 28).

6. S-a strecurat apoi următoarea eroare gravă, despre care unii istorici (nu toți) spun că a început în același secol. De fapt, se poate spune că această eroare a apărut ca o consecință inevitabilă a ideii de „regenerare prin botez” și anume, a fost o schimbare în ceea ce privește subiecții botezului. De vreme ce botezul a fost declarat de unele biserici rătăcite ca fiind un agent sau o cale spre mântuire, atunci cu cât mai devreme are loc botezul, cu atât este mai bine. Așa a apărut „botezul pruncilor”. Înainte de aceasta, credincioșii și numai credincioșii erau considerați ca subiecți potriviți pentru botez. Nu ne referim acum la „stropirea” și la „turnarea” de apă, deoarece acestea au apărut mult mai târziu. Secole de-a rândul, pruncii erau botezați prin scufundare, la fel ca și ceilalți oameni. Până în ziua de astăzi, Greco-Catolicii (o ramură foarte răspândită a Bisericii Catolice) nu au schimbat niciodată forma inițială a botezului. [Numele „Greco-Catolic” este folosit de autor în această carte în sensul de Biserică Ortodoxă în general – n. ed.] Ei practică botezul pruncilor, dar nu au făcut-o niciodată în alt mod decât prin scufundare. (Notă – Unii dintre istoricii bisericii plasează începuturile botezului pruncilor în acest secol, dar vom cita în cele ce urmează un scurt paragraf din „Ecclesiastical Researches” de Robinson).

„În timpul primelor trei secole, confesiunile din partea de răsărit existau în adunări separate

independente, nesuținute de conducerea vreunui stat, și prin urmare, neavând nicio putere seculară una asupra alteia. În tot acest timp, acestea erau biserici cu membri botezați, dar deși toți părinții din primele patru secole, până la Ieronim (370 d.Cr.) erau din Grecia, Siria și Africa, și cu toate că aceștia au oferit în istorie multe exemple de botez al adulților, totuși, până în anul 370, nu există nici măcar un singur exemplu referitor la botezul pruncilor” (Compendium of Baptist History de Shackelford, p. 43; Vedder, p. 50; Christian, p. 31; Orchard, p. 50, etc.).

7. Să nu uităm că schimbări ca și cele menționate aici nu au avut loc într-o singură zi, nici măcar într-un an. Ele s-au manifestat încet și niciodată în toate bisericile. Unele biserici le-au respins cu tărie. Acest fenomen a mers până acolo încât în 251 d. Cr., bisericile credincioase au rupt legătura cu acele biserici care au acceptat aceste greșeli și le practicau. Astfel a apărut prima separare oficială și reală între biserici.

8. Vom observa acum că în timpul primelor trei secole se înregistrează începuturile a trei schimbări importante și vitale față de învățăturile lui Cristos și ale apostolilor. De asemenea, a avut loc un eveniment semnificativ. Să privim acum la acest rezumat și recapitulare:

- (1) Devierea de la ideea Noului Testament referitoare la episcop și conducerea bisericii. Această schimbare a luat proporții rapid, s-a accentuat, și pe măsură ce s-a definitivat a devenit dăunătoare.
- (2) Schimbarea față de învățăturile Noului Testament, și anume de la regenerare la „regenerarea prin botez”.
- (3) Schimbarea de la „botezul credinciosului” la „botezul pruncilor”. (Totuși, aceasta din urmă nu s-a generalizat și nici nu a fost foarte frecventă pentru încă un secol).

9. „Regenerarea prin botez” și „botezul pruncilor”. Potrivit mărturiilor atestate de istorie, aceste două erori au fost cauza care a dus de-a lungul secolelor la vărsarea sângelui mai multor creștini decât ar fi cauzat toate celelalte greșeli luate împreună, ori poate chiar mai mult decât toate războaiele ce nu aveau legătură cu persecuția, dacă vom omite „Primul Război Mondial”. Peste 50.000.000 de creștini au suferit o moarte de martir, în special datorită faptului că au respins aceste două erori în timpul „perioadei întunecate”, de-a lungul a aproape douăsprezece sau treisprezece secole.

10. Pentru marea majoritate a bisericilor, trei realități semnificative sunt clar descoperite de istorie în timpul acestor prime trei secole.

- (1) Separarea și independența bisericilor.
- (2) Caracterul subordonat al episcopilor sau al păstorilor.
- (3) Botezul numai al celor credincioși.

Vom cita în continuare din Mosheim – cel mai însemnat dintre toți istoricii Bisericii Luterane. Vol. 1, p. 71 și 72: „Dar oricine presupune că episcopii acestei epoci de aur a bisericii corespund cu episcopii din secolele următoare amestecă și confundă personaje care sunt foarte diferite, deoarece în acest secol, precum și în următorul, un episcop era responsabil pentru o singură biserică ce se aduna de obicei într-o casă particulară, și el nu era Domnul bisericii, ci în realitate era slujitorul acesteia. Toate bisericile din acele vremuri de început erau grupări independente, ceea ce însemna că nici una nu era supusă jurisdicției alteia. Căci deși bisericile care au fost întemeiate chiar de către apostoli aveau deseori onoarea de a fi consultate în cazuri discutabile, totuși ele nu aveau autoritate judiciară, nici control și nici puterea de a emite legi. Dimpotrivă, este clar ca lumina zilei faptul că toate bisericile creștine aveau drepturi egale și erau în toate privințele pe picior de egalitate.”

11. Până în această perioadă, fără a înfrunța persecuții multe și serioase, creștinismul a cunoscut o dezvoltare minunată. S-a întins și a trecut chiar dincolo de marele Imperiu Roman. Evanghelia se răspândește aproape în toate colțurile lumii locuite. Și potrivit unor istorici ai bisericii, multe dintre bisericile originale întemeiate de apostoli erau încă intacte și loiale învățăturii apostolice. Totuși, așa cum am arătat, un număr de erori însemnate și dăunătoare au pătruns și s-au înrădăcinat permanent în multe biserici. Unele s-au depărtat mult de învățăturile pe care Cristos le-a dat în Noul Testament.

12. Persecuțiile au devenit din ce în ce mai aspre. Aproape de începutul secolului al patrulea apare probabil primul edict guvernamental în vederea persecuției. Dezvoltarea spectaculoasă a creștinismului îi

alarmase pe liderii păgâni ai Imperiului Roman. Ca urmare, împăratul Galerius a emis un edict pentru o persecuție și mai sălbatică. Actul a fost elaborat pe data de 24 februarie, 303 d. Cr. Se pare că până la acest moment sistemul păgân persecutase fără a avea vreo autorizare legală.

13. Însă acest edict a eșuat într-un mod atât de lamentabil în scopul lui de a opri dezvoltarea creștinismului, încât același împărat Galerius, după numai opt ani, (311 d. Cr.) a emis un alt edict, anulându-l pe primul și tolerând sau acordând permisiunea religiei lui Isus Cristos. Aceasta a fost probabil prima lege emisă în favoarea acestei religii.

14. Până la începutul anului 313 d. Cr., creștinismul câștigase o victorie minunată asupra păgânismului. Un nou împărat s-a urcat pe tronul Imperiului Roman. Cu siguranță că acesta a recunoscut ceva din puterea misterioasă a acestei religii care a continuat să crească în ciuda persecuțiilor. Istoria relatează că acest nou împărat, care nu era altul decât Constantin, a avut o vedenie extraordinară. El a văzut pe cer o cruce roșie ca de foc, iar pe acea cruce erau scrise tot cu litere de foc următoarele cuvinte: „Prin aceasta vei învinge.” El a interpretat acest mesaj prin aceea că va trebui să devină creștin. Iar prin renunțarea la păgânism și prin alipirea puterii spirituale a religiei creștine la puterea seculară a Imperiului Roman, lumea putea fi mult mai ușor cucerită. În acest mod, religia creștină urma să devină o religie a lumii întregi, iar Imperiul Roman un imperiu al lumii întregi.

15. Astfel, sub conducerea împăratului Constantin, s-a putut vorbi despre un armistițiu, o curtare și o cerere în căsătorie. Prin împăratul său, Imperiul Roman a căutat să se unească cu creștinismul. Dați-ne puterea voastră spirituală iar noi vă vom da din puterea noastră seculară.

16. Pentru a duce efectiv la îndeplinire și pentru a certifica această unire deloc sfântă, a fost organizat un conciliu. În 313 d. Cr. s-a făcut un apel pentru o adunare a bisericilor creștine sau a reprezentanților lor. Mulți dintre ei au venit, dar nu toți. Alianța a fost îndeplinită. S-a format și o ierarhie. În structura acestei ierarhii, Cristos a fost detronat din poziția de Cap al bisericilor, iar împăratul Constantin a fost întronat (deși numai temporar) ca și cap al bisericii.

17. Această ierarhie a însemnat începutul clar al unei dezvoltări care a dus în cele din urmă la ceea ce cunoaștem astăzi ca fiind Biserica Catolică, sau „universală”. Se poate spune că începuturile nedefinite ale acesteia se situează aproape de sfârșitul secolului al doilea și începutul secolului al treilea, când au început să prindă formă ideile noi referitoare la conducerea bisericii de către episcopi și predicatori.

18. Trebuie să reținem cât se poate de limpede faptul că atunci când Constantin a organizat acel conciliu, au existat foarte mulți creștini (baptiști) și biserici care au refuzat să răspundă invitației. Ei nu doreau unirea cu statul, nici nu doreau o conducere religioasă centralizată, sau orice fel de conducere ecleziastică de rang superior, alta decât biserica locală. Niciodată acești creștini (baptiști) și bisericile lor nu au intrat în ierarhia denominației catolice, nici atunci, nici mai târziu.

19. La vremea când a fost creată această ierarhie, Constantin, capul acesteia, nu era creștin. El a acceptat să devină creștin. Dar pe măsură ce bisericile eretice sau căzute care îl însoțiseră în această unire au ajuns să adopte eroarea regenerării prin botez, Constantin a ridicat o întrebare cât se poate de serioasă: „Dacă eu sunt mântuit de păcatele mele prin botez, ce se va întâmpla cu păcatele pe care le-aș putea comite după ce am fost botezat?” Această întrebare a frământat lumea generației de-a rândul. Poate botezul să spele și păcatele încă necomise? Sau păcatele dinaintea botezului sunt spălate printr-un mod (adică prin botez), iar păcatele comise după botez sunt spălate printr-un alt mod?

20. Nefiind în stare să dea un răspuns satisfăcător la multe din întrebările pe care și le punea, Constantin a decis în final să se alăture creștinilor, dar să își amâne botezul până înainte de moarte, pentru ca toate păcatele sale să poată fi astfel spălate o singură dată. El s-a ținut de această promisiune și prin urmare nu a fost botezat decât înaintea morții sale.

21. Prin acceptarea creștinismului, faptele lui Constantin de sfidare la adresa întregului Imperiu Roman și a religiei păgâne au atras o serie de nemulțumiri din partea Senatului Roman. Ei au respins, sau cel puțin s-au opus acestor schimbări. Iar opoziția lor a dus în cele din urmă la mutarea tronului imperiului de la Roma la Bizanț, un oraș vechi reconstruit și numit mai apoi Constantinopol, după Constantin. Drept rezultat, au ajuns să existe două capitale ale Imperiului Roman, Roma și Constantinopol. Cele două orașe rivale au devenit câteva secole mai târziu centrele de conducere ale Bisericii Catolice divizate, Biserica Romano-Catolică și Biserica Greco-Catolică.

22. Până la organizarea ierarhiei și unirea bisericii cu statul, persecuțiile creștinilor erau făcute fie în numele iudaismului fie în numele păgânismului. Acum însă are loc o schimbare fundamentală. Creștinii (cu numele) au început să-i persecute pe creștini. Deoarece Constantin dorea ca toți creștinii să i se alătore în această nouă idee a unei religii de stat, mulți dintre ei opunându-se cu conștiinciozitate devierilor fundamentale de la învățăturile Noului Testament, el a început să folosească puterea guvernamentală pentru a-i obliga să i se alătore. Acesta a fost începutul zilelor, al anilor, și chiar al secolelor de aspră și dureroasă persecuție împotriva tuturor acelor creștini care au rămas loiali învățăturilor originale ale lui Cristos și ale apostolilor.

23. Să ne amintim că noi urmărim acum evenimentele care au avut loc între anii 300 și 500 d. Cr. Ierarhia organizată sub conducerea lui Constantin s-a dezvoltat rapid ajungând la ceea ce cunoaștem astăzi drept Biserica Catolică. Această biserică nouă în curs de dezvoltare, alipită unei conduceri guvernamentale lumești, a încetat să mai fie o simplă executantă a legilor desăvârșite din Noul Testament, devenind astfel o putere legislativă, care amenda sau anula legile vechi sau promulga altele noi, complet necunoscute Noului Testament.

24. Unul dintre primele decrete legislative, având dintre cele mai subversive rezultate, a fost instaurarea prin lege a „botezului pruncilor”. Prin această nouă lege, „botezul pruncilor” devenea obligatoriu. Toate acestea se întâmplau în 416 d. Cr. Înainte de această dată, probabil chiar cu un secol, copiii erau rareori botezați. În măsura în care această hotărâre a intrat în vigoare, două legi fundamentale din Noul Testament au fost abrogate, „botezul credincioșilor” și „supunerea voluntară și personală în botez”.

25. Consecința inevitabilă a acestei noi doctrine și legi a fost că respectivele biserici rătăcite au fost în curând pline de membri neconvertiți. De fapt, se pare că nu după mulți ani, majoritatea membrilor lor erau persoane neconvertite. Prin urmare, „marile interese spirituale” ale „marii împărății spirituale” a lui Dumnezeu au ajuns în mâinile unei puteri lumești care nu era născută din nou. La ce am mai putea să ne așteptăm în continuare?

26. Bineînțeles, creștinii și bisericile credincioase au respins această nouă lege. „Botezul credinciosului”, adică „botezul nou testamental” reprezenta singura lege pentru ei. Nu numai că au refuzat să-și boteze copiii, dar pentru că ei credeau doar în botezul celor credincioși, au refuzat să accepte botezul îndeplinit în cadrul și de către bisericile acestor organizații nescripturale. Dacă vreun membru al bisericilor din această nouă organizație încerca să se alătore unei biserici dintre cele care refuzaseră să se unească cu acest nou sistem, se cerea dovada unei trăiri creștine, a unei nașteri din nou și un nou botez.

27. Curând, drumul urmat de bisericile rămase loiale a atras desigur mari nemulțumiri în rândurile oamenilor religioși ai statului care în cea mai mare parte nu erau creștini adevărați, autentici. Numele de „creștin” era de acum înainte retras acelor biserici credincioase care au refuzat să accepte erorile menționate mai sus. Ei au fost privați de acest nume, fiind în schimb denumiți în multe feluri, cum ar fi „montaniști”, „tertulianiști”, „novațieni”, „paterini”, etc., iar unii, cel puțin datorită practicii lor de a-i reboteza pe cei care fuseseră odată botezați când erau prunci, au primit numele de „anabapțiști”.

28. În 426 d. Cr., după zece ani de la legalizarea botezului pruncilor, a început o perioadă cumplită cunoscută sub numele de „evul mediu întunecat”. Ce vremuri întunecoase și însângerate! De acum înainte, timp de mai mult de zece secole, urma lăsată de creștinii loiali a rămas întipărită în istorie prin chiar sângele lor. Să observăm pe tabel diferitele nume purtate de cei persecutați. Uneori aceste nume le-au fost date în special datorită vreunui conducător – erau pe care l-au avut într-o anumită perioadă, iar alteori numele erau date din alte motive. Frecvent, numele date acelorși oameni variaua de la o țară la alta sau chiar de la un secol la altul.

29. În această perioadă timpurie a „evului mediu întunecat” se înregistrează și începuturile bine definite ale papalității, prin Leon al II-lea, între anii 440-461 d. Cr. Cu toate acestea, nu acum a fost prima dată când se folosea acest titlu care, identificat cu însăși Biserica Catolică, era de fapt în mare parte o evoluție. Acest nume a fost legat pentru prima dată de cel al Episcopului din Roma, 296-304 d. Cr. și a fost apoi adoptat în mod formal de către Siricius, episcopul Romei între anii 384-398 d. Cr. În mod oficial însă a fost adoptat de către Leon al II-lea, 440-461 d. Cr. Ulterior, în 707 d. Cr., s-a pretins a fi un titlu universal. Câteva secole mai târziu, Grigore al VII-lea a declarat acest titlu ca fiind dreptul exclusiv al papalității.

30. Să facem acum un sumar al celor mai semnificative evenimente din această primă perioadă de

cinci secole:

- (1) Schimbarea treptată de la o conducere democrată a bisericilor la conducerea unui pastor.
- (2) Schimbarea de la mântuirea prin har la mântuirea prin botez.
- (3) Schimbarea de la „botezul credincioșilor” la „botezul pruncilor”.
- (4) Organizarea ierarhică. Unirea bisericilor cu statul.
- (5) Conducerea Imperiului s-a mutat la Constantinopol.
- (6) Botezul pruncilor a fost implementat prin lege și a devenit obligatoriu.
- (7) Creștinii au început să îi persecute pe creștini.
- (8) Începuturile „evului mediu întunecat” (426 d. Cr.)
- (9) Sabia și focul iau locul Evangheliei și devin puterea lui Dumnezeu (?) pentru mântuire.
- (10) Orice urmă de libertate religioasă moare, este îngropată și rămâne așa timp de mai multe secole.
- (11) Bisericile nou testamentale loiale, oricum ar fi fost ele numite, sunt „vânate” și „hăituite” până la limitele extreme de către noua putere lumească a catolicilor. Cei rămași s-au împrăștiat în toată lumea găsimându-și locuri nesigure de adăpost în pădurile, munții, peșterile și ascunzișurile pământului.

A DOUA PRELEGERE – 600-1300 d. Cr.

1. Am încheiat prima prelegere cu sfârșitul secolului al cincilea. Cu toate acestea, există multe alte evenimente ale căror începuturi se înregistrează în acele secole timpurii, lucruri pe care nici nu le-am menționat în prima prelegere. Tocmai am pătruns în perioada teribilă cunoscută în istorie sub numele de „evul mediu întunecat”. Au fost vremuri îngrozitor de întunecoase și de însângerate. Persecuțiile din partea Bisericii Romano-Catolice, acum biserică de stat, erau aspre, crude și continue. Războiul cu scopul precis de exterminare i-a urmărit continuu și fără milă în multe țări pe toți acei creștini fugari. Tot ce au lăsat după ei acești oameni nu a fost altceva decât o „urmă a sângelui”. În special în Anglia, Țara Galilor, Africa, Armenia și Bulgaria, și în toate locurile în care puteau fi găsiți creștini care încercau din toată inima să rămână credincioși învățaturii Noului Testament.

2. Să ne îndreptăm acum atenția spre aceste concilii denumite „ecumenice” sau imperiale. Este bine să reținem faptul că toate aceste concilii erau teoretic bazate, sau urmau modelul conciliului ținut de apostoli și ceilalți la Ierusalim (vezi Fapte 15:1), dar probabil că nimic altceva care a purtat același nume n-a putut să fie mai diferit. Ne vom îndrepta atenția în cele ce urmează doar asupra a opt astfel de concilii, toate acestea fiind convocate de diverși împărați, însă niciunul de papă. Aceste concilii au avut loc în bisericile din răsărit sau Greco-Catolice. Cu toate acestea, la ele au participat și reprezentanți din ramura vestică sau a Bisericilor Romano-Catolice.

3. Primul din aceste concilii a avut loc la Niceea [în provincia Romană Bitinia – n. ed.], în 325 d. Cr. Acesta a fost organizat de Constantin cel Mare și au participat 318 episcopi.

Al doilea s-a ținut la Constantinopol, în 381 d. Cr., la inițiativa lui Teodosie cel Mare și au fost prezenți 150 de episcopi. (În primele secole, episcopii erau pur și simplu păstorii bisericilor locale).

Al treilea a fost convocat de Teodosie al II-lea și de Valentinian al III-lea. Au fost prezenți 250 de episcopi și a avut loc la Efes, în 431 d. Cr.

Al patrulea s-a ținut la Calcedon, 451 d. Cr. și a fost organizat de Împăratul Marian; 500 sau 600 de episcopi sau mitropoliți (mitropoliții erau pastorii de la orașe sau pastorii bisericii principale) au luat parte la acest conciliu, unde a fost promulgată doctrina cunoscută astăzi sub numele de mariolatrică. Această doctrină reprezintă închinarea adusă Mariei, mama lui Cristos. La început, această nouă doctrină a creat o adevărată agitație, mulți obiectând în mod serios împotriva ei. Dar în final ea a biruit și a devenit o doctrină permanentă a Bisericii Catolice.

Al cincilea din aceste opt concilii a avut loc la Constantinopol (unde deja mai avusese loc unul). Acesta a fost organizat de Iustinian, în 553 d. Cr., și au participat 165 de episcopi. Aparent, acesta a fost organizat în special pentru a condamna anumite scrieri.

În 680 d. Cr. a fost convocat al șaselea conciliu. Și acesta s-a ținut la Constantinopol, la inițiativa lui Constantin Pogonator, pentru a condamna ereziile. În timpul acestei întâlniri, Papa Honorius a fost destituit și excomunicat, deoarece la acea dată încă nu fusese declarată infailibilitatea papală.

Al șaptelea conciliu a avut loc la Niceea în 787 d.Cr., al doilea ținut în acest loc, la inițiativa Împărătesei Irena. Se pare că în cadrul acestei adunări se înregistrează începutul categoric al „închinării la icoane” și al „închinării la sfinți”. Prin urmare, putem să observăm că acești oameni, în loc de a se creștina, deveneau tot mai mult marcați de păgânism.

Ultimul din așa-numitele „Conciliu din Răsărit” convocate de împărați s-a ținut la Constantinopol, în anul 869 d. Cr. Acesta a fost inițiat de Basilius Maredo. Biserica Catolică se confrunta acum cu o problemă serioasă. A apărut o controversă de natură foarte serioasă între liderii celor două ramuri ale catolicismului: din răsărit și din apus, sau Greco-Catolicismul și Romano-Catolicismul. Cei doi lideri au fost Pontius Greul la Constantinopol și Nicolae I la Roma. Neînțelegerea dintre ei a devenit atât de serioasă, încât ei au ajuns să se excomunică reciproc. Astfel, pentru o scurtă vreme, catolicismul a rămas fără niciun conducător. Conciliul a fost organizat în principal pentru a rezolva pe cât posibil această dificultate. Ruptura aceasta între liderii catolicismului n-a fost nici până în ziua de astăzi soluționată în mod satisfăcător. Încă din acele vremuri, toate încercările de a construi o punte între cele două părți au eșuat. Atunci a început să-și câștige ascensiunea puterea latină. Conciliile nu mai erau convocate de împărați, ci de pontifii Romani. Ne vom referi la celelalte concilii mai târziu în cadrul acestor prelegeri.

4. Există o doctrină nouă despre care nu am vorbit deloc până acum. Fără îndoială că mai sunt și altele, dar vom vorbi acum în special despre „împărtașania copiilor”. Aceștia nu numai că erau botezați dar erau și primiți în mijlocul bisericii și deci fiind membri ai bisericii, aveau dreptul să ia parte la Cina Domnului. În ce mod să li se dea Cina – aceasta chiar reprezenta o problemă, dar a fost imediat rezolvată prin înmuiera pânii în vin. Această practică a fost urmată ani de-a rândul. Iar după o vreme, acesteia i s-a adăugat o doctrină nouă, care proclama că acesta era un alt mod de mântuire. Deoarece la cele două s-a mai adăugat o doctrină nouă, ne vom referi la ea puțin mai târziu în cadrul acestor prelegeri.

5. În timpul secolului al 5-lea, la al patrulea conciliu ecumenic care a avut loc la Calcedon în anul 451 d. Cr., o altă doctrină complet nouă s-a adăugat la lista care creștea rapid, și anume doctrina denumită „mariolatrică” sau închinarea adusă Mariei, mama lui Isus. Se pare că se simțea nevoia unui nou mijlocitor. Distanța dintre Dumnezeu și om era mult prea mare pentru un singur mijlocitor, chiar dacă acesta era Cristos, Fiul lui Dumnezeu, adevăratul Dumnezeu-Om. Se credea că este nevoie de Maria ca un alt intermediar, iar rugăciunile erau aduse Mariei. Apoi, ea urma să l le ducă lui Cristos.

6. În secolul 8, alte două doctrine noi au fost adăugate credinței catolice. Acestea au fost promulgate la cel de-al șaptelea conciliu, care s-a ținut la Niceea, în 787 d. Cr., pentru a doua oară în acest loc. Prima dintre acestea s-a numit „închinarea la icoane”, o încălcare directă a uneia din poruncile lui Dumnezeu.

„Să nu ai alți dumnezei afară de Mine. Să nu-ți faci chip cioplit, nici vreo înfățișare a lucrurilor care sunt sus în ceruri, sau jos pe pământ, sau în apele mai de jos decât pământul. Să nu te închini înaintea lor, și să nu le slujești; căci Eu, Domnul, Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu gelos, care pedepsesc nelegiuirea părinților în copii până la al treilea și la al patrulea neam al celor ce Mă urăsc” (Exod 20:3-5). O altă completare împrumutată din păgânism. A urmat apoi „închinarea la sfinți”. Nici această doctrină nu are vreun sprijin din partea Bibliei. Există un singur exemplu în Biblie de închinare la sfinți, și acesta numai pentru a ne demonstra absurditatea acestui fapt. Este vorba despre omul bogat care după ce a murit, se roagă lui Avraam. „**Și a strigat: ,Părinte Avraame, fie-ți milă de mine, și trimite pe Lazăr să-și moaie vârful degetului în apă, și să-mi răcorească limba; căci grozav sunt chinuit în văpaia aceasta.’ ,Fiule’, i-a răspuns Avraam, ,adu-ți aminte că în viața ta tu ți-ai luat lucrurile bune, și Lazăr și-a luat pe cele rele; acum aici el este mângâiat, iar tu ești chinuit. Pe lângă toate acestea, între noi și între voi este o prăpastie mare, așa că cei ce ar avea să treacă de aici la voi, sau de acolo la noi, să nu poată.’ Bogatul a zis: ,Rogu-te dar, părinte Avraame, să trimiți pe Lazăr în casa tatălui meu; căci am cinci frați, și să le adeverească aceste lucruri, ca să nu vină și ei în acest loc de chin.’ Avraam a răspuns: ,Au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei.’ ,Nu, părinte Avraame,’ a zis el; ,ci dacă se va duce la ei cineva din morți, se vor pocăi.’ Și Avraam i-a răspuns: ,Dacă nu ascultă pe Moise și pe prooroci, nu vor crede nici chiar dacă ar învia cineva din morți”**” (Luca 16:24-31). Acestea

sunt doar câteva dintre schimbările revoluționare față de învățăturile Noului Testament, schimbări care au apărut în timpul acestei perioade din istoria bisericii.

7. În timpul perioadei pe care o studiem acum, cei persecutați au primit diferite nume, printre care donatiști, paterini, catari, pauliceni, anabapțiști, iar puțin mai târziu petrobrusieni, arnoldiști, henricieni, albigenzi și waldenzi. Uneori, unul dintre aceste grupuri era cel mai proeminent, alteori altul. Câteva dintre ele însă ieșeau aproape întotdeauna în evidență datorită persecuțiilor aspre și continue îndreptate împotriva lor.

8. Să nu credem însă că toți cei persecutați erau întotdeauna loiali în toate privințele învățăturilor din Noul Testament. În cea mai mare parte, erau. Și, luându-se în considerare circumstanțele, unii dintre ei rămâneau credincioși într-un mod extraordinar. Să nu uităm că în acele vremuri îndepărtate, mulți dintre ei aveau doar părți din Noul Testament sau doar Vechiul Testament. Biblia nu era încă tipărită. Existau doar manuscrise de pergament, de piei de animale sau de alte asemenea materiale, dar erau mari și greoaie. Erau puține familii sau biserici obișnuite, sau poate nici nu existau, care să aibă copiile complete ale întregii Biblii. Înainte de stabilirea formală a Canonului (la sfârșitul secolului al 4-lea) existau probabil foarte puține manuscrise simple ale întregului Nou Testament. Din cele o mie de manuscrise cunoscute, aproximativ 30 de copii includeau toate cărțile.

9. Mai departe, în timpul întregii perioade a „evului mediu întunecat” și a perioadei de persecuții, au existat eforturi puternice de a distruge chiar și acele manuscrise ale Scripturilor pe care cei persecutați le aveau. Prin urmare, în multe cazuri, acești oameni aveau doar mici părți ale Bibliei.

10. De asemenea, este bine de observat faptul că pentru a împiedica răspândirea oricăror puncte de vedere care ar fi fost contrare celor catolice, au fost adoptate planuri și măsuri extreme. Mai întâi, toate scrierile, altele decât cele ale catolicilor, au fost adunate și arse. Acest lucru s-a întâmplat mai ales cu cărțile. Timp de câteva secole, planurile și măsurile astfel luate erau îndeplinite cu strictețe și consecvență. Potrivit istoriei, acesta este principalul motiv pentru care este dificil a stabili o istorie exactă. Aproape toți scriitorii și predicatorii consecvenți au murit ca și martiri. Acestea au fost vremuri extrem de sângeroase. Toate aceste grupări așa-zise „eretice”, indiferent de numele pe care l-ar fi purtat pentru a se distinge și oriunde au existat, au fost crunt persecutate. Între grupările mai timpurii s-au remarcat donatiștii și paulicienii. Oricât ar părea de ciudat, catolicii i-au acuzat pe toți aceia care au refuzat să se alăture credinței lor de a fi eretici iar apoi i-au condamnat ca eretici. Cei care purtau numele de catolici, în loc de a se creștina, mai degrabă s-au păgânizat și s-au iudaizat, fiind influențați mult mai puternic de puterea civilă decât de cea religioasă. Ei făceau mult mai multe legi noi, decât ascultau de cele vechi.

11. În continuare prezentăm doar câteva dintre numeroasele variații față de învățăturile Noului Testament care au apărut de-a lungul acestor secole. S-ar putea ca ele să nu fie menționate întotdeauna în ordinea în care au fost promulgate. De fapt, uneori este aproape imposibil a stabili data exactă a originii unora dintre aceste schimbări. Într-un anumit sens, ele se aseamănă cu întregul sistem catolic. Ele sunt un rezultat al progresului. În special în anii de început, doctrinele sau învățăturile lor au fost mereu supuse schimbărilor, prin completare sau eliminare, prin substituție sau abrogare. Biserica Catolică nu mai era acum – dacă a fost vreodată – o biserică nou testamentală autentică. Nu mai era un organism pur executiv, care să îndeplinească legile deja stabilite de Dumnezeu, ci a devenit o putere activ legislativă, care dădea noi legi, schimbându-le sau abrogându-le pe cele vechi după placul său.

12. Una dintre noile lor doctrine sau declarații din acea vreme a fost „Nu există mântuire în afara bisericii”, a Bisericii Catolice desigur, declarând că de fapt nu există altă biserică; ești catolic sau ești nemântuit. Nu existau alte alternative.

13. Doctrina „indulgențelor” și „vânzarea de indulgențe” a fost o altă deviație serioasă și complet nouă față de învățăturile Noului Testament. Dar pentru ca această învățătură nouă să fie cu adevărat eficientă, era imperativ necesară o altă învățătură: trebuia stabilit cumva un cont creditor foarte mare, un cont în ceruri, dar accesibil de pe pământ. Prin urmare, trebuia implementat meritul „faptelor bune” ca un mijloc de mântuire, ca un mijloc de completare, de umplere a celui cont, din care se putea apoi lua ceva. Cea dintâi mare sumă care trebuia depusă în acel cont din ceruri era desigur lucrarea Domnului Isus. Deoarece El nu a făcut niciun rău, niciuna din faptele Sale bune nu era necesară pentru El Însuși, așa că toate faptele Sale bune puteau și trebuiau desigur să intre în cont. În completare la acestea, tot surplusul de fapte bune ale

apostolilor (ceea ce era în plus față de ceea ce fiecare avea nevoie pentru el), precum și ale tuturor oamenilor buni care au mai trăit, urma să fie adăugat la acel cont, devenind astfel foarte mare. Iar apoi, toată această sumă imensă a fost plasată în creditul bisericii, a singurei biserici (?), căreia i-a fost dată permisiunea de a folosi acest cont după nevoie, pentru acei sărmani păcătoși muritori, dar taxându-i totuși pentru acest cont atât cât era considerat a fi înțelept, deoarece fiecare avea nevoie de acest cont ceresc. Așa a apărut acordarea sau vânzarea de indulgențe. Oamenii puteau să le cumpere pentru ei înșiși, pentru prietenii lor, sau chiar pentru prietenii lor morți. Prețul acestora varia în funcție de ofensa sau păcatul comis, ori care urma să fie comis. În unele cazuri, acest lucru a fost dus până la ultimele extreme, după cum au recunoscut chiar și catolicii. Unele cărți de istorie sau enciclopedii dau o listă a prețurilor cerute pentru diverse păcate, prețuri la care erau vândute aceste indulgențe.

14. Cu toate acestea, o nouă doctrină era necesară, chiar imperativă, pentru a evidenția eficiența ultimelor două. Această doctrină nouă a fost numită „purgatoriu”, un loc al stării intermediare, între rai și iad, în care toți trebuie să se oprească pentru a fi curățiți de toate păcatele, cu excepția celor ce aduceau condamnarea. Chiar și „sfinții” trebuiau să treacă prin purgatoriu și să rămână acolo până ce erau curățiți prin foc, dacă nu puteau primi vreun ajutor prin acel cont ceresc, ajutor pe care puteau să-l primească numai prin rugăciunile sau indulgențele cumpărate pentru ei de către cei rămași în viață. De aici și acordarea sau vânzarea de indulgențe. O deviere de la învățăturile Noului Testament duce inevitabil și la altele.

15. Ar fi bine să ne oprim acum puțin pentru a arăta diferențele dintre romano-catolici și greco-catolici:

- (1) Ca și naționalități, greco-catolicii sunt în cea mai mare parte slavi, cuprinzând Grecia, Rusia, Bulgaria, Serbia, etc., unde se vorbea limba greacă. Romano-catolicii sunt în principal latini, cuprinzând Italia, Franța, Spania, America Centrală și de Sud, Mexic, etc.
- (2) Greco-catolicii resping stropirea sau turnarea de apă pentru botez. Romano-catolicii folosesc numai stropirea, invocând dreptul de a schimba planul inițial al Bibliei în ceea ce privește botezul prin scufundare.
- (3) Greco-catolicii continuă practica împărțășaniei copiilor. Romano-catolicii au abandonat-o, deși cândva era considerată drept o altă cale pentru mântuire.
- (4) În cadrul Cinei Domnului, greco-catolicii oferă laicilor atât vinul cât și pâinea. Romano-catolicii oferă numai pâinea laicilor, în timp ce doar preoții beau vinul.
- (5) Preoții Greco-catolici se pot căsători, dar preoților romano-catolici le este interzis acest lucru.
- (6) Greco-catolicii resping doctrina „infaibilității papale,” în timp ce romano-catolicii o acceptă și insistă asupra ei. Acestea sunt doar punctele principale în care cele două ramuri ale bisericii diferă, deoarece altfel s-ar putea spune că greco-catolicii se aseamănă cu romano-catolicii.

16. Am trecut astfel în călătoria noastră și prin secolul al nouălea. Să trecem acum în secolul al zecelea și să privim împreună tabelul, exact în locul unde este marcată marea separare dintre romano-catolici și greco-catolici. Veți vedea în curând, pe măsură ce înaintăm în timp, alte legi și doctrine noi, precum și alte persecuții neînchipte de grele (Schaff, Herzog, En. Vol. 11, p. 901).

17. Vă îndrept atenția acum încă o dată spre cei asupra cărora a căzut mâna grea a persecuției. După cum adevărat menționează istoria, dacă 50 de milioane de oameni au murit în timpul persecuțiilor de-a lungul a 1200 de ani în perioada care poartă numele de evul mediu întunecat, atunci înseamnă că în medie, au existat mai mult de 4 milioane de victime la fiecare o sută de ani. Acest lucru pare să întrecă limita gândirii umane. După cum am spus și mai înainte, această mână de fier scăldată în sângele martirilor, a căzut asupra paulicienilor, arnoldiștilor, henricienilor, petrobrusienilor, albigenzilor, waldenzilor și anabapțiștilor, desigur mult mai puternic asupra unora decât asupra altora. Dar vom trece în grabă peste această parte îngrozitoare a povestirii noastre.

18. Urmează acum o altă perioadă destul de lungă a conciliilor ecumenice, dar bineînțeles fără o desfășurare continuă sau consecutivă. Au existat de-a lungul anilor multe concilii care nu erau ecumenice, și nici „imperiale”. Aceste concilii erau în cea mai mare parte adunări legislative pentru legiferarea sau amendarea unor legi civile sau religioase, toate acestea, atât legislația cât și legile, fiind în mod direct

opuse Noului Testament. Să nu uităm că acestea erau faptele unei biserici de stat, o biserică unită cu o autoritate păgână. Iar această biserică a devenit ea însăși păgână într-o măsură mult mai mare decât guvernul ar fi putut deveni creștin.

19. Atunci când oamenii renunță la Noul Testament, care cuprinde toate legile necesare pentru o viață creștină, fie ea individuală, fie a întregii biserici, acei oameni se aventurează într-un ocean nemărginit. Orice lege eronată (și orice lege adăugată Bibliei este eronată) va atrage după sine în mod inevitabil altă lege, iar aceasta va determina altele și așa mai departe, fără nici o șansă de finalitate. Din această cauză Cristos nu a dat bisericilor Sale și predicatorilor puteri legislative. Tocmai de aceea Noul Testament se încheie cu aceste cuvinte semnificative, **„Mărturisesc oricui aude cuvintele proorociei din cartea aceasta că, dacă va adăuga cineva ceva la ele, Dumnezeu îi va adăuga urgiile scrise în cartea aceasta. Și dacă scoate cineva ceva din cuvintele cărții acestei proorocii, îi va scoate Dumnezeu partea lui de la pomul vieții și din cetatea sfântă, scrise în cartea aceasta”** (Apocalipsa 22:18-19).

NOTĂ: Deschidem aici o paranteză pentru un avertisment. Fie ca bisericile baptiste să fie conștiente chiar și la rezoluțiile disciplinare sau de altă factură pe care le adoptă uneori la conferințele lor, rezoluții ce pot fi considerate drept legi sau reguli pentru conducerea bisericii. Noul Testament cuprinde toate legile și regulile necesare.

20. Mărimea acestei cărți exclude posibilitatea de a spune prea multe lucruri despre aceste concilii sau adunări unde se stabileau anumite legi, dar găsim necesară amintirea câtorva aspecte.

21. Primul dintre aceste concilii latine sau din Apus, din cele inițiate de către papi, a fost convocat de Calixtus al II-lea, în 1123 d. Cr. S-au adunat acolo aproape 300 de episcopi. La această adunare s-a decretat că preoții romano-catolici nu aveau voie să se căsătorească niciodată. Decretul purta numele de celibatul preoțesc. Bineînțeles că acum scopul nostru nu este de a oferi toate detaliile de la aceste întâlniri.

22. Câțiva ani mai târziu, în 1139 d. Cr., Papa Inocențiu al II-lea a convocat alte câteva asemenea concilii, în special pentru a condamna două grupări ale unor creștini rămași foarte devotați, și anume acele grupări cunoscute sub numele de petrobrusieni și arnoldiști.

23. Alexandru al III-lea a organizat încă un conciliu, în 1179 d. Cr., la numai patruzeci de ani după ultimul. În cadrul acestuia au fost condamnate ceea ce ei numeau „erorile și actele de impietate” ale waldenzilor și ale albigenzilor.

24. După numai 36 de ani de la acest conciliu, a fost organizat un altul la cererea Papei Inocențiu al III-lea. Acesta a avut loc în 1215 d. Cr., și se pare că dintre toate aceste mari concilii, acesta a avut cel mai mare număr de participanți. Potrivit relatărilor istorice ale acestui conciliu, „au fost prezenți 412 episcopi, 800 de abați și stareți, ambasadori trimiși de la curtea bizantină și un mare număr de prinți și nobili.” Din chiar descrierea acestei adunări, putem să observăm că nu numai problemele spirituale au fost luate în discuție.

La acea dată a fost promulgată noua doctrină a „transsubstanțierii”, actul menit să preschimbe pâinea și vinul de la Cina Domnului în adevăratul trup și sânge al lui Cristos, după rugăciunea preotului. Împreună cu alte doctrine, aceasta a stârnit revolta conducătorilor Reformei câteva secole mai târziu. Desigur, această doctrină susținea că toți aceia care luau parte la Cină, se împărtășeau de fapt din trupul și sângele lui Cristos. Spovedania tainică și individuală, adică mărturisirea păcatelor la urechea preotului, a fost o altă doctrină nouă care se pare că își are începuturile în acest conciliu. Dar probabil că cel mai crud și sângeros lucru care s-a putut întâmpla oamenilor de-a lungul întregii istorii a omenirii a fost ceea ce este cunoscut sub numele de „Inchiziție” și alte asemenea tribunale, create pentru a judeca ceea ce era considerat „erezie”. Lumea întreagă este aparent plină de cărți scrise pentru condamnarea acelor cruzimi extreme, și totuși această mișcare a fost inițiată și continuată de niște oameni care pretindeau a fi călăuziți și conduși de Domnul. În ceea ce privește barbaria, se pare că nu a existat absolut nimic altceva în toată istoria care să fi întrecut această perioadă. Nu voi încerca nici măcar să o descriu. Doar voi recomanda cititorilor mei câteva din numeroasele cărți scrise despre „Inchiziție” și o să-i las pe ei înșiși să le studieze. În plus, ca și cum nu ar fi fost destul tot ce s-a întâmplat, la această întâlnire s-a mai înregistrat încă un fapt. A fost decretată extirparea tuturor „erezilor”. Ce pagină neagră – dar de fapt cât de multe pagini negre au rămas scrise în istoria omenirii prin acele decrete teribile.

25. În 1229 d. Cr., la numai 14 ani după această adunare îngrozitoare, a avut loc una nouă. (Se pare

că aceasta nu a fost ecumenică). S-a numit Conciliul de la Toulouse. Probabil că la această adunare s-a stabilit unul dintre cele mai însemnate subiecte din toată istoria catolică. Aici s-a decretat că Biblia, Cartea lui Dumnezeu, ar trebui interzisă tuturor laicilor și tuturor membrilor bisericilor catolice; aveau acces la ea numai preoții și mai marii oficiali. Cât de străină și de ciudată apare această lege în fața învățaturii simple a Cuvântului, „**Cercetați Scripturile, pentru că socotiți că în ele aveți viața veșnică, dar tocmai ele mărturisesc despre Mine**” (Ioan 5:39).

26. Un alt conciliu a fost organizat la Lyon. Acesta a fost convocat de Papa Inocențiu al IV-lea, în 1245 d. Cr. Se pare că a avut loc în principal pentru excomunicarea și destituirea Împăratului Frederick I al Germaniei. Biserica, mireasa adulteră de la unirea ce a avut loc cu statul în 313 d. Cr., în zilele lui Constantin cel Mare, a devenit acum stăpâna casei, a început să dicteze politica de stat a guvernului, iar regii și reginele sunt întronși sau destituiți după placul ei.

27. În 1274 d. Cr., a fost convocat un alt conciliu care să reunească cele două ramuri ale mării Biserici catolice: Greco-catolică și Romano-catolică. Această adunare însemnată a eșuat însă lamentabil în încercarea sa de a duce la îndeplinire acest scop.

A TREIA PRELEGERE: 1400-1600 d. Cr.

1. Aceste trei secole, XV, XVI și XVII fac parte din perioadele cele mai pline de evenimente din toată istoria lumii, și acest lucru este valabil în special în ceea ce privește istoria creștinismului. A fost o revoluție aproape continuă în sânul Bisericii catolice, atât ramura Greco-catolică cât și cea Romano-catolică aflându-se în căutarea Reformei. Această trezire a unei conștiințe amorțite de atâta timp, precum și dorința după o reformă autentică a început cu adevărat în secolul al XIII-lea sau posibil puțin mai devreme. Bineînțeles că există mărturii istorice care să indice începutul Reformei la o așa dată timpurie.

2. Să ne întoarcem puțin la cele discutate mai înainte. Datorită numeroaselor devieri de la învățăturile Noului Testament, a numeroaselor legi ciudate și sângeroase, datorită nivelului foarte scăzut al statutului moral, precum și datorită mâinilor și hainelor îmbibate de sângele milioane de martiri, Biserica catolică a devenit nesuferită și cât se poate de respingătoare în ochii multora dintre adepții ei, care erau cu mult mai buni decât propriul lor sistem, decât propriile lor legi, doctrine și practici. Câțiva dintre cei mai curajoși, cei mai buni și cei mai spirituali preoți, alături de alți conducători, au căutat unul câte unul, cu cea mai profundă sinceritate, să reformeze multe din legile și doctrinele cele mai criticabile și să se întoarcă, sau cel puțin să se apropie de învățăturile clare ale Noului Testament. Vom da câteva exemple remarcabile. Observați nu numai la ce depărtare și unde au început focurile Reformei, ci și pe conducătorii acestei Reforme. Acești conducători erau, sau au fost cu toții preoți sau oficiali catolici. Prin urmare, exista încă o fărâmă de bine în tot acel rău. Totuși, la acea vreme, probabil că nu a mai rămas nici măcar o singură doctrină nepătată a Noului Testament, nicio doctrină care să-și fi păstrat puritatea ei inițială; dar să-i observăm acum pe câțiva dintre reformatori și locul în care ei au acționat.

3. Este bine de amintit faptul că timp de mai multe secole înaintea acestei perioade de mare Reformă a existat un număr de persoane remarcabile care s-au revoltat împotriva extremelor teribile ale catolicismului și care au căutat cu sinceritate să rămână credincioși Bibliei, dar tot ceea ce au lăsat după ei nu este altceva decât o urmă sângeroasă. Iată-ne acum gata să studiem pentru o vreme această perioadă extrem de importantă, „Reforma”.

4. Între anii 1320-1384 a trăit în Anglia un om care a atras atenția lumii întregi. Numele lui a fost John Wycliff. El a fost primul dintre bărbații curajoși care au avut îndrăzneala de a încerca să facă o reformă adevărată în interiorul Bisericii catolice. De multe ori istoria face referire la acest bărbat ca fiind „Lucefărul Reformei”. El a trăit o viață cinstită și activă. Cu siguranță că ar fi nevoie de câteva volume pentru a cuprinde o istorie adecvată a vieții lui John Wycliff. El a fost extrem de detestat de liderii ierarhiei catolice. Viața lui era în permanent pericol. În cele din urmă, el a murit paralizat. Dar atât de mare a fost ura catolicilor împotriva lui încât la câțiva ani după moartea lui i-au dezgropat osemintele, le-au ars, iar cenușa

a fost împrăștiată pe apă.

5. Urmând destul de aproape pașii lui Wycliff a fost Ian Huss, 1373-1415 d. Cr., un distins fiu al îndepărtatei Boemii. Sufletul lui a simțit și a răspuns luminii strălucitoare a „Luceafărului” din Anglia. El a avut o viață curajoasă și plină de evenimente, dar plină de dureri și din nefericire scurtă. În loc de a „dezmoți” coarda sensibilă a poporului său catolic în favoarea unei reforme autentice, el a stârnit doar frică, ură, și dușmănie, care au dus în cele din urmă la arderea lui pe rug; un martir în mijlocul propriului său popor. Și totuși el nu a căutat decât binele lor. El l-a iubit pe Domnul lui și și-a iubit poporul. Cu toate acestea, el nu a fost decât unul dintre milioanele de oameni care au murit astfel.

6. Lui Ian Huss din Boemia i-a urmat un fiu minunat al Italiei, un om strălucitor de elocvent pe nume Savonarola, între anii 1452-1498. Huss a fost ars pe rug în 1415, iar Savonarola s-a născut cu 37 de ani mai târziu. Asemenea lui Huss, deși era un catolic devotat, Savonarola i-a găsit pe liderii poporului său, poporul italian, în aceeași stare ca cei din Boemia, total opuși oricărei reforme. Dar prin elocvența sa extraordinară, el a reușit să trezească unele conștiințe și să-și asigure un număr considerabil de urmași. Însă o reformă adevărată în cadrul ierarhiei ar fi însemnat ruina absolută a căpeteniilor din acea organizație. Așa că Savonarola, la fel ca și Huss, a trebuit să moară. **ȘI EL A FOST ARS PE RUG.** Dintre toți oamenii de o elocvență remarcabilă din acele timpuri mărețe, probabil că Savonarola a fost cel mai de seamă. Dar el lupta împotriva unei organizații puternice a cărei existență cerea să se opună Reformei, așa că Savonarola a trebuit să moară.

7. Desigur că menționându-i pe reformatorii acestei perioade, multe alte nume vor fi omise. Le vom aminti aici numai pe acelea la care istoria face referiri destul de frecvent. După oratorul extraordinar al Italiei, s-a ridicat un om din Elveția. Zwingli s-a născut înainte ca Savonarola să fi murit. El a trăit între anii 1484-1531. Spiritul Reformei începea acum să cuprindă toată lumea. Focurile ei se aprindeau acum și se extindeau tot mai rapid, devenind din ce în ce mai dificil să fie ținute sub control. Totuși, cel aprins de Zwingli nu a fost decât în mod parțial înăbușit, pentru că altul, mult mai puternic decât toate celelalte, să izbucnească în Germania. Zwingli a murit în timpul unei bătălii.

8. Martin Luther, probabil cel mai cunoscut dintre toți reformatorii din secolele XV și XVI, a trăit între anii 1483-1546, și după cum se poate vedea din aceste date a fost contemporan cu Zwingli. El s-a născut doar cu un an mai înainte și a trăit cu 15 ani mai mult. Mult mai sigur decât se menționează în documentele istorice este faptul că marii săi predecesori i-au ușurat în mare parte drumul greu dinaintea lui. De asemenea, el a învățat din experiența lor și ulterior chiar din propria experiență că o reformă autentică în cadrul Bisericii catolice era absolut imposibilă. Ar fi fost necesare prea multe măsuri reformatoare. Una din aceste măsuri ar fi determinat o alta, aceasta altele și așa mai departe.

9. Prin urmare, Martin Luther, după multe polemici dificile cu liderii catolicismului și fiind ajutat de Melancthon și alte personalități germane proeminente, a devenit în jurul anului 1530 fondatorul unei organizații creștine complet noi, cunoscută astăzi sub numele de Biserica Luterană, care în scurtă vreme a devenit Biserica Germaniei. Aceasta a fost prima din noile organizații desprinse direct din Roma, care a renunțat la toate obligațiile față de Biserica Catolică Mamă (așa cum era ea denumită), și a continuat să existe și după aceea.

10. Îndepărtându-ne acum puțin de Biserica Angliei, care se află pe aceeași treaptă cu Biserica Luterană în ceea ce privește începuturile sale, vom urmări pentru scurt timp Reforma pe continent. Între anii 1509-1564 a trăit încă una din cele mai mari personalități ale Reformei. Acesta a fost John Calvin, un francez care, după câte se pare, la acea vreme trăia în Elveția. El a fost cu adevărat un om cu o personalitate puternică. A fost contemporan cu Martin Luther vreme de 30 de ani și avea 22 de ani când a murit Zwingli. Calvin este recunoscut ca fiind întemeietorul Bisericii Prezbiteriene. Deși unii istorici îl menționează pe Zwingli în această poziție, totuși, cele mai importante documente sunt în favoarea lui Calvin. Fără îndoială că lucrarea lui Zwingli, la fel ca și cea a lui Luther, au înlesnit mult mai mult inițiativa lui Calvin. Astfel, în anul 1541, la numai unsprezece ani (se pare) după ce Luther a fondat Biserica Luterană, a luat ființă și Biserica Prezbiteriană. Ca și în cazul Bisericii Luterane, și aceasta era condusă de un preot, sau cel puțin oficial catolic reformat. Aceste șase personalități: Wycliff, Huss, Savonarola, Zwingli, Luther și Calvin, conducători remarcabili în bătăliile care s-au dat pentru Reformă, au dat catolicismului o lovitură cutremurătoare.

11. În anul 1560, la 19 ani după prima organizație a lui Calvin la Geneva în Elveția, un discipol a lui Calvin, pe nume John Knox a pus temelie primei Biserici Prezbiteriene în Scoția, iar după numai 32 de ani, în anul 1592, Biserica Prezbiteriană a devenit biserica de stat a Scoției.

12. În timpul tuturor acestor mari frământări pentru reformă, inițiatorii acesteia au primit un ajutor continuu și valoros din partea multor anabapțiști, deși poate purtau alte nume. Sperând într-o îmbunătățire a sorții lor amare, aceștia au ieșit din locurile unde se ascundeau și au luptat cu curaj alături de reformatori, dar au avut parte de o dezamăgire cumplită. De acum înainte, ei aveau de înfruntat încă doi dușmani. Atât Biserica Luterană, cât și cea Prezbiteriană au moștenit de la Biserica Catolică Mamă multe din laturile sale negative, printre ele numărându-se și ideea unei biserici de stat. Curând, ambele biserici au devenit biserici de stat, implicându-se rapid în persecuțiile prin care nu se deosebeau aproape deloc de Biserica Catolică Mamă.

Soarta acestor anabapțiști care sufereau de atât timp a fost tristă și îngrozitoare. Lumea nu le mai oferea de acum niciun loc sigur în care să se ascundă, de vreme ce patru aspri prigonitori se aflau tot timpul pe urma lor. Cu adevărat, urma pe care ei au lăsat-o este o „urmă a sângelui”.

13. În aceeași perioadă, de fapt cu câțiva ani înaintea prezbiterienilor, a apărut o altă confesiune, dar nu pe continent, ci în Anglia. Aceasta a luat ființă nu atât pe calea reformei (deși în mod evident Reforma i-a înlesnit apariția), cât pe calea unei divizări reale între ordinele Bisericii catolice. Acest fenomen a fost similar cu cea separare din 869 d. Cr., când catolicii din răsărit s-au despărțit de cei din apus, iar din acel moment au devenit cunoscuți în istorie ca fiind Biserici Greco-catolice și Romano-catolice. Această nouă separare s-a produs în felul următor:

Regele Angliei Henric al VIII-lea se căsătorise cu Ecaterina a Spaniei, dar din nefericire, după o vreme, acest om cu o inimă destul de frământată, s-a îndrăgostit de Anne Boleyn. Din această cauză, el a vrut să divorțeze de Ecaterina și să se căsătorească cu Anne. La acea vreme, obținerea unui divorț nu era un demers ușor. Papa era singurul care putea să-l acorde, iar în acest caz, din anumite motive, el refuzat acest lucru, ceea ce l-a pus pe Henric într-o situație nefericită. Fiind rege, el a crezut că va putea să acționeze după placul său în această problemă, mai ales când primul său ministru (Thomas Cromwell) îl întărea și mai tare. De ce să te supui autorității papale în asemenea probleme? Prin urmare, Henric i-a ascultat sugestiile, a încălcat autoritatea papală și s-a proclamat „Cap al Bisericii Angliei”. Așa a luat ființă Biserica Anglicană. Acest eveniment a avut loc în anul 1534 sau 1535. La acea vreme însă, nu a avut loc nicio schimbare de doctrină, ci doar renunțarea la autoritatea papei. În sufletul său, Henric nu a devenit niciodată un protestant. El a murit în credința catolică.

14. Dar această divizare a dus în cele din urmă la câteva schimbări considerabile, sau reformatoare. De vreme ce o reformă în sânul Bisericii catolice și sub autoritatea papală, ca și în cazul reformei lui Martin Luther și a celorlalți reformatori, era imposibilă, acest lucru a devenit totuși posibil după separare. Cranmer, Latimer, Ridley și alții au adus în acest sens schimbări de marcă. Cu toate acestea, oamenii aceștia împreună cu mulți alții au plătit un preț sângeros pentru schimbările pe care le-au produs. Prețul acesta a fost plătit câțiva ani mai târziu când la tron a venit regina Maria, cunoscută în istorie sub numele de „Bloody Mary” (Maria cea sângheroasă), fiica Ecaterinei de care divorțase Henry. Regina Maria a readus biserica cea nouă sub autoritatea papală. Această întorsătură a lucrurilor a determinat o reacție temută și îngrozitoare care s-a încheiat cu domnia încordată și sângheroasă vreme de cinci ani a Mariei. Deși multe capete au fost răpuse de securea însângerată a acestei regine, curând și capul ei a căzut alături de celelalte. Oamenii au putut totuși să simtă puțin din gustul libertății, astfel că atunci când Elisabeta, fiica lui Anne Boleyn (cea pentru care Henric divorțase de Ecaterina), a devenit regină, a fost reinstaurată Biserica Anglicană, încălcându-se din nou autoritatea papală.

15. Prin urmare, înainte de sfârșitul secolului al XVI-lea, existau cinci biserici de stat, biserici susținute de guvernele civile: Biserica Romano-catolică și cea Greco-catolică, Biserica Anglicană, apoi Biserica Luterană sau Biserica Germaniei, și Biserica Scoției, cunoscută acum ca Biserica Prezbiteriană. Toate aceste biserici erau extrem de dure în ura și persecuțiile pe care le îndreptau împotriva acelor grupări de oameni numiți anabapțiști, waldenzi, și a tuturor celorlalte biserici care nu erau recunoscute de stat, biserici care niciodată nu au avut vreo legătură cu catolicii. Marele ajutor pe care aceștia l-au dat în timpul Reformei a fost uitat sau ignorat pe deplin. Mii de oameni, inclusiv femei și copii piereau zilnic în mod constant

datorită persecuțiilor care nu se mai sfârșeau. Marea speranță trezită și inspirată de Reformă s-a dovedit a fi doar o iluzie deșartă și crudă. Cei rămași din aceste grupări de credincioși și-au găsit un adăpost și un refugiu nesigur în locurile prielnice din Munții Alpi sau în alte ascunzători împrăștiate în toată lumea.

16. Aceste trei noi organizații, separate sau desprinse din Biserica catolică, au păstrat însă majoritatea celor mai dăunătoare erori, dintre care menționăm câteva în continuare:

- (1) Conducerea bisericii de către predicator (diferită în formă);
- (2) Biserica de stat (Combinăția dintre biserică și stat);
- (3) Botezul pruncilor;
- (4) Botezul prin stropirea sau turnarea de apă;
- (5) Regenerarea prin botez;
- (6) Persecutarea celorlalți (cel puțin patru secole).

17. La început, toate aceste biserici își îndreptau persecuțiile una împotriva alteia, precum și a altor biserici, dar la un conciliu ținut la Augsburg în anul 1555, s-a semnat un tratat de pace, cunoscut sub numele de „Pacea de la Augsburg”, încheiat între catolici pe de o parte și luterani pe de altă parte, prin care se convenea încheierea acestei persecuții reciproce. Dacă ne lăsați în pace și noi vă vom lăsa în pace. A lupta cu luteranii însemna pentru catolici un război cu Germania, iar a lupta sau a-i persecuta pe catolici însemna pentru luterani război cu toate țările în care catolicismul era predominant.

18. Dar persecuțiile nu au încetat nici atunci. Acești anabaptiști atât de crunt detestați (numiți astăzi baptiști), în ciuda tuturor persecuțiilor de mai înainte și în ciuda faptului teribil că cincizeci de milioane de oameni muriseră deja printr-o moarte de martir, existau încă într-un număr mare. În timpul acestei perioade s-a întâmplat ca de-a lungul unui singur drum european, pe o distanță de aproximativ 50 de kilometri, se înșirau o mulțime de țepușe cu vârful ascuțit, iar în vârful fiecăreia stătea înfipt capul însângerat al unui martir anabaptist. Cu greu ne-am putea imagina un lucru atât de înspăimântător. Și totuși, pe baza documentelor istorice atestate, astfel de lucruri continuau să se înfăptuiască de oamenii care se numeau ei înșiși urmașii devotați ai Domnului Isus Cristos cel blând și umil.

19. Să nu uităm că de fapt catolicii nu consideră Biblia ca fiind singura lege și singurul ghid pentru credință și viață. Ei afirmă că Biblia este într-adevăr fără nicio greșeală, dar că există și alte două scrieri la fel de importante, și anume „Scrierile sfinților părinți” și decretul bisericii (ale Bisericii catolice), sau declarațiile infailibilului papă.

Prin urmare, între catolici și protestanți sau între catolici și baptiști nu va putea exista niciodată o dezbatere satisfăcătoare, la fel cum niciodată nu va fi posibilă stabilirea unei baze comune și finale de înțelegere. În ceea ce îi privește pe catolici, Biblia nu este singura autoritate care poate aduce ordine în orice situație.

20. Să luăm ca și exemplu subiectul „botezului” și autoritatea finală pentru acest act și pentru modul în care trebuie să se înfăptuiască. Ei pretind că Biblia propovăduiește în mod indiscutabil botezul, învățându-ne că scufundarea este singura modalitate. În același timp însă, ei afirmă că biserica lor infailibilă a avut dreptul deplin de a înlocui scufundarea cu stropirea, dar că nimeni altcineva nu are acest drept sau autoritate, decât infailibila autoritate papală.

21. Veți observa desigur și probabil veți fi surprinși de faptul că în aceste prelegeri există foarte puține citate. Eu încerc cu toată convingerea și într-un mod foarte serios să duc la îndeplinire o sarcină foarte dificilă, și anume să ofer oamenilor în doar șase ore de curs, esența celor două mii de ani de istorie religioasă.

22. Este foarte potrivit să vă îndrept acum atenția spre câteva amănunte referitoare la Biblia din timpul acelor secole îngrozitoare. Să nu uităm că la acea vreme Biblia nu era încă tipărită și nici nu exista hârtie pe care se putea tipări, chiar dacă tiparul fusese deja inventat. Nu exista nici măcar hârtie pentru scrisul de mână. Materialele pe care se putea scrie erau pergamentul, pieile tratate de capră sau de oaie și papirusul (un material extras dintr-o plantă). Deci, o carte de mărimea Bibliei, scrisă în întregime de mână și cu un instrument special, diferit bineînțeles de stilourile din zilele noastre, era un lucru enorm, probabil mult mai greu decât greutatea pe care ar fi putut-o duce un singur om. Nu au existat niciodată în toată lumea mai

mult de treizeci de Biblii complete. Existau însă multe părți sau cărți din Biblie cum ar fi Matei, Marcu, Luca, Ioan, Faptele Apostolilor, precum și unele dintre Epistole, Apocalipsa sau vreo carte din Vechiul Testament. Părerea mea este că unul dintre cele mai remarcabile miracole din toată istoria lumii, este similaritatea, apropierea de care a dat dovadă poporul lui Dumnezeu în modul de gândire și în credința lor în ceea ce privește punctele principale și vitale ale creștinismului. Bineînțeles că Dumnezeu face acest lucru. Considerăm astăzi un lucru minunat faptul că toți putem avea o copie completă a Bibliei și fiecare în parte o putem avea în limba noastră nativă.

23. De asemenea, este folositor pentru noi toți să ne gândim în mod special și foarte serios la un alt fapt vital referitor la Biblie. A fost menționat deja pe scurt în prelegerea anterioară, dar este atât de important, încât ar fi poate înțelept să revenim asupra lui. Este vorba despre activitățile catolicilor de la Conciliul de la Toulouse, din 1229 d. Cr., când au hotărât să retragă Biblia, Cuvântul lui Dumnezeu, de la marea majoritate a oamenilor lor, a „laicilor”. Cuvintele mele reprezintă doar o simplă enunțare a ceea ce ei au stabilit la marele lor conciliu. Mai târziu însă, un catolic mi-a spus în particular: „Scopul care s-a urmărit prin acest act este de a împiedica interpretarea individuală, personală a Bibliei.” Nu este de necrezut faptul că Dumnezeu după ce a scris o Carte pentru oameni, să nu dorească apoi ca oamenii să o citească?! Și totuși, potrivit acestei Cărți, în ziua judecării, oamenii vor rămâne în picioare sau vor cădea pe baza învățăturilor acestei Cărți. Nu este de mirare îndemnul din Carte: **„Cercetați Scripturile, pentru că socotiți că în ele aveți viața vecinică, dar tocmai ele mărturisesc despre Mine”** (Ioan 5:39). În acest sens, catolicii își asumă o responsabilitate teribilă!

A PATRA PRELEGERE – Secolele XVII, XVIII și IX

1. Această prelegere pornește de la începuturile secolului XVII (1601 d. Cr.). Am trecut în mare grabă peste părți importante ale istoriei creștine, dar am făcut acest lucru din necesitate.

2. Această perioadă de trei secole începe cu ascensiunea unei confesiuni complet noi. Este corect să afirmăm faptul că unii istorici fixează ca dată de început a Bisericii Congregaționale (la început numiți „independenți”) anul 1602. Totuși, în enciclopedia lor, Schaff și Herzog plasează începuturile ei mult mai timpuriu, în secolul XVI, făcând-o contemporană cu Biserica Luterană și cea Prezbiteriană. În valul marii Reforme, mulți dintre cei care s-au desprins din rândurile Bisericii catolice nu au fost mulțumiți de proporțiile pe care le-a luat Reforma condusă de Luther și Calvin. Ei au respins de asemenea și ideea de dictatură și guvernare a bisericii de către pastor și s-au hotărât să revină la ideea democratică din Noul Testament așa cum se susținea de-a lungul primelor cincisprezece secole de cei care au refuzat să intre în ierarhia lui Constantin.

3. Lupta hotărâtă a noii organizații pentru această reformă specială a atras asupra ei persecuții aspre din partea susținătorilor Bisericii catolice, Luterane, Prezbiteriene și Anglicane, toate acestea fiind deja biserici de stat. Cu toate acestea, ea a păstrat multe din greșelile catolicilor, cum ar fi: botezul pruncilor, turnarea sau stropirea apei în actul botezului, iar mai târziu a adoptat și a practicat până la extremă ideea de stat și biserică. După ce s-au refugiat în America, acești oameni au devenit ei înșiși niște prigonitori foarte aspri.

4. Numele de „independenți” sau cum sunt numiți astăzi „congregaționaliști”, este derivat din modul lor de organizare și de conducere a bisericii. Iată câteva din principiile distincte ale congregaționaliștilor englezi, așa cum sunt ele menționate în enciclopedia Schaff-Herzog:

- (1) Domnul Isus Cristos este singurul Cap al bisericii, iar Cuvântul lui Dumnezeu este singurul ei cod de legi.
- (2) Bisericile vizibile sunt adunări distincte de oameni evlavioși, adunați din lume din motive pur religioase și nu trebuie să fie amestecați cu ea.
- (3) Aceste biserici separate au puterea deplină de a-și alege proprii lor conducători și de a menține disciplina.

(4) În ceea ce privește organizarea și conducerea lor internă, ele sunt fiecare în parte independente față de toate celelalte biserici și în mod egal independente față de controlul statului.

5. Cât de clară este diferența dintre aceste principii și catolicism, sau chiar luteranism, prezbiterianism, sau episcopatul Bisericii Anglicane. Și cât de asemănătoare sunt aceste principii cu cele ale baptiștilor din zilele noastre și din toate timpurile, precum și cu învățăturile inițiale ale Domnului Isus Cristos și ale apostolilor Săi.

6. În anul 1611 a apărut versiunea engleză a Bibliei, cunoscută sub numele de „Versiunea King James”. Niciodată până atunci Biblia nu mai fusese răspândită printre oameni la o asemenea scară. Odată ce Cuvântul lui Dumnezeu a început să fie semănat în mijlocul oamenilor, a început și declinul rapid al puterii papale, precum și primele începuturi, după multe secole, ale ideii de libertate religioasă.

7. În anul 1648 a avut loc Pacea de la Westfalia. Printre multe alte lucruri care au rezultat în urma acelui tratat de pace, a fost și tripla înțelegere dintre marile denominații – catolică, luterană și prezbiteriană – de a nu se mai persecuta una pe alta. Persecuțiile între aceste confesiuni însemnau de fapt război cu guvernele care le sprijineau. Cu toate acestea, toți ceilalți creștini, și în special anabaptiștii, aveau să primească și în continuare același tratament aspru de persecuții repetate.

8. De-a lungul secolului al XVII-lea, persecuțiile împotriva waldenzilor, anabaptiștilor și baptiștilor (în unele locuri s-a renunțat la termenul de „ana”) au continuat să fie cumplite de severe în Anglia, din partea Bisericii Anglicane, după cum mărturisesc John Bunyan și mulți alții; în Germania, din partea luteranilor, în Scoția din partea Bisericii Scoției (Prezbiteriană). În Italia, în Franța și în toate locurile unde papalitatea era la putere, persecuțiile veneau din partea catolicilor. Niciunde nu mai exista acum vreo urmă de pace pentru aceia care nu erau de acord cu bisericile de stat, sau cel puțin cu una din ele.

9. Documentele istorice atestate au stabilit cu certitudine un fapt semnificativ, și anume că începând chiar din secolul IV, cei care refuzau să intre în ierarhie, să-și boteze pruncii, să accepte doctrina „regenerării prin botez” și cei care solicitau rebotezarea tuturor acelor care veneau la ei din ierarhie, au fost numiți „anabaptiști”. Indiferent de numele pe care acești oameni le-au purtat ulterior, referirea la ei s-a făcut întotdeauna prin numele de „anabaptiști”. Aproape de începutul secolului al XVI-lea s-a renunțat la termenul de „ana”, iar numele a fost prescurtat simplu în „baptiști”. Cu timpul, toate celelalte nume au fost abandonate. Este evident faptul că dacă Bunyan ar fi trăit într-o perioadă mai timpurie, urmașii lui ar fi fost numiți „bunyaniști”, sau „anabaptiști”. Probabil că aceștia ar fi purtat ambele nume, așa cum au fost și alții înaintea lui Bunyan.

10. Numele de „baptist” este o poreclă și le-a fost atribuit de către dușmanii lor (dacă nu cumva putem spune că numele acesta le-a fost dat chiar de Însuși Mântuitorul, când l-a numit pe Ioan „Botezătorul” [în engleză „The Baptist” iar în română, „Baptistul” – n. trad.]). Până în această zi, acest nume nu a fost niciodată adoptat în mod oficial de vreun grup de baptiști. Totuși, numele a devenit stabil, acceptat de bunăvoie și purtat cu mândrie. Și se potrivește de minune. A fost distinsul nume al predecesorului și vestitorului lui Cristos, a fost numele celui dintâi om care a proclamat doctrina pe care o susțin astăzi baptiștii.

11. Voi cita în continuare o declarație foarte semnificativă din Enciclopedia Schaff-Herzog, cu titlul „History of Baptists in Europe”, [„Istoria Baptiștilor în Europa” – n. trad.], vol. 1, pagina 210. „Baptiștii au apărut mai întâi în Elveția prin anul 1523, unde erau persecutați de Zwingli și de Romaniști. În anii următori, 1525-1530, îi regăsim având biserici mari, organizate într-un mod desăvârșit, în sudul Germaniei, în Tirol și în centrul Germaniei. În toate aceste locuri, viața lor a fost foarte amară din cauza persecuțiilor.”

(Observați că toate aceste evenimente au avut loc înainte de formarea bisericilor protestante – luterană, episcopală sau prezbiteriană).

Continuăm citatul: „Moravia le promisese un cămin de libertate deplină, așa că mulți baptiști au migrat într-acolo, însă doar pentru a-și vedea speranțele înșelate. După anul 1534, ei se găseau în număr mare în nordul Germaniei, în Olanda, Belgia și în provinciile Waloon. Numărul lor a crescut chiar și în timpul domniei lui Alva, în Țările de Jos, când au dat dovadă de un zel misionar deosebit.” (Observați cuvintele folosite: „zel misionar.” Cu toate acestea, există persoane care spun că baptiștii antimisionari erau baptiștii scripturali).

De unde au venit acești „baptiști”? Ei nu s-au desprins de catolici în timpul Reformei. Ei au avut biserici

mari încă înainte de Reformă.

12. Un subiect de mare interes îl constituie schimbările religioase din Anglia pe măsura trecerii secolelor.

Evanghelia a fost dusă în Anglia de către apostoli și această țară a rămas apostolică în religia sa până după organizarea ierarhiei de la începutul secolului IV, de fapt chiar mai mult de un secol după aceea. Apoi a ajuns sub puterea ierarhiei care, dezvoltându-se rapid, s-a transformat în Biserica Catolică. Anglia a rămas apoi catolică, aceasta fiind religia de stat, până la divizarea din anii 1534-1535, în timpul domniei lui Henric al VIII-lea. Atunci i s-a dat numele de Biserica Anglicană. Optsprezece ani mai târziu, între anii 1553-1558, în timpul domniei reginei Maria, „Bloody Mary” [„Maria cea sângheroasă” – n. trad.], Anglia a fost readusă la religia catolică, această perioadă de cinci ani fiind extrem de sângheroasă. Apoi, în anul 1558 a venit la tron Elisabeta, o soră vitregă a Mariei, fiica lui Anne Boleyn. Catolicii au fost detronați încă o dată, iar Biserica Anglicană a ajuns din nou la putere. Lucrurile au rămas astfel vreme de aproape un secol, când a început pentru puțin timp ascensiunea Bisericii Prezbiteriene, care se părea că ar fi putut ajunge biserica de stat atât a Angliei, cât și a Scoției. Totuși, după perioada lui Oliver Cromwell, a revenit Biserica Anglicană, care a rămas de atunci înainte biserica de stat a Angliei.

13. Observați ameliorarea treptată a problemelor religioase în Anglia, de la persecuțiile crude și sângheroase din partea bisericii de stat, persecuții care au durat mai mult de un secol.

(1) Primul act de tolerare a fost creat în anul 1688, la o sută cincizeci și patru de ani după începutul acestei biserici. Acest act permitea tuturor confesiunilor din Anglia să se închine, cu excepția catolicilor și a unitarienilor.

(2) Al doilea act de tolerare a venit optzeci și nouă de ani mai târziu, în anul 1778. Acesta includea tolerarea catolicilor, dar încă îi excludea pe unitarieni.

(3) Al treilea act de tolerare a fost conceput în anul 1813, după alți treizeci și cinci de ani. Acesta i-a inclus și pe unitarieni.

(4) Între anii 1828-1829 a fost creat actul cunoscut sub numele de „Actul Test”, care dădea acces „disidenților” (oamenilor religioși care nu erau de acord cu Biserica Anglicană) la funcțiile publice și chiar în Parlament.

(5) În anii 1836-37 și apoi în anul 1844, au apărut actele privind „înscrierea” și „căsătoria”. Aceste două acte recunoșteau botezurile și căsătoriile oficiale de către „disidenți” ca fiind legale.

(6) „Reforma electorală” a apărut în anul 1854. Acest decret deschidea studenților „disidenți” ușile Universităților din Oxford și Cambridge. Până la această dată, niciun fiu al vreunui „disident” nu avea acces la aceste mari instituții.

14. Acesta a fost în Anglia marșul progresului spre „libertatea religioasă”. Ar fi însă corect să spunem că o libertate religioasă adevărată nu se instaurează niciodată într-o țară unde există și va continua să existe o biserică de stat. În cel mai bun caz, putem vorbi de tolerare, o noțiune destul de îndepărtată față de ceea ce înseamnă adevărata libertate religioasă. Atât timp cât dintre mai multe confesiuni, una are favoarea de a fi sprijinită de guvern, ceea ce duce la excluderea celorlalte, acest fapt elimină posibilitatea libertății și a egalității religioase absolute.

15. Foarte aproape de începutul secolului XVIII s-au născut în Anglia trei băieți al căror destin a fost să lase asupra lumii întregi o amintire adâncă și nepieritoare. Acești tineri au fost John și Charles Wesley și George Whitefield.

John și Charles Wesley s-au născut în Epworth (iată și o sugestie pentru numele de Liga Epworth), primul în 28 iunie 1703, iar al doilea în 29 martie 1708. George Whitefield s-a născut în Gloucester, pe data de 27 decembrie 1714. Istoria legată de viețile acestor tineri nu poate fi spusă aici, dar numele lor merită să fie menționate și iar menționate. Acești tineri au devenit părinții și întemeietorii metodismului. Toți trei erau membri ai Bisericii Anglicane și toți trei studiau pentru a deveni preoți; cu toate acestea, nici unul din ei nu era încă convertit (ceea ce atunci nu era un lucru neobișnuit printre membrii clerului englez. Să ne amintim însă că în acele zile părinții decideau în mod frecvent dacă nu cumva tot timpul, profesia și cursul pe care viața copilului lor trebuia să le urmeze). Dar acești tineri au fost convertiți cu adevărat și în mod minunat.

16. Se pare că acești bărbați nu au avut nicio dorință de a deveni fondatorii unei noi confesiuni. În schimb, se pare că ei doreau foarte mult și căutau cu ardoare să producă o reînviere a religiei curate, pure și a unei reforme spirituale autentice în Biserica Anglicană. Lucrul acesta ei l-au încercat atât în Anglia, cât și în America. Curând însă, ușile propriilor lor biserici li s-au închis. Adeseori, ei țineau slujbele afară, sau în case particulare, și în special în cazul lui Whitefield, în casele unor alte confesiuni. Elocvența extraordinară a lui Whitefield lăsa în mod considerabil o impresie puternică în toate locurile în care el mergea.

17. Este greu să stabilim data exactă de întemeiere a Bisericii Metodiste. Fără îndoială, metodismul este mai vechi decât Biserica Metodistă. Cei trei tineri au fost numiți metodiști înainte de a pleca de la colegiu. Primele lor organizații s-au numit „societăți”. Prima lor conferință anuală din Anglia a avut loc în anul 1744. Biserica Metodistă Episcopală a fost în mod oficial și definitiv organizată în America la Baltimore, în anul 1784. Ascensiunea lor a fost cu adevărat impresionantă. Dar, atunci când s-au desprins de Biserica Anglicană sau Episcopală, ei au păstrat un număr de erori ale bisericii mamă și ale bisericii strămoșești. Putem lua ca exemplu episcopia, sau conducerea bisericii de către predicator. Asupra acestui punct ei au avut multe „războaie” și diviziuni interne, iar soarta lor ne arată că acestea par a continua. De asemenea, au adus cu ei botezul pruncilor și botezul prin stropire, etc., dar există un lucru însemnat pe care ei îl au, un lucru pe care nu l-au moștenit, și anume o religie spirituală autentică.

18. În 12 septembrie 1788 s-a născut în Antrim, Irlanda, un copil destinat în anii care au urmat, să producă o mișcare religioasă destul de însemnată în unele părți ale lumii și să devină fondatorul unei noi confesiuni religioase. Acel copil a fost Alexander Campbell. Tatăl lui, pe nume Thomas Campbell, era predicator prezbiterian și a ajuns în America în anul 1807. Alexander, fiul său care la acea vreme era încă la colegiu, l-a urmat mai târziu. Din cauza opiniilor diferite, ei s-au desprins de prezbiterieni și au organizat o adunare independentă pe care au numit-o „The Christian Association” [„Asociația Creștină” – n. trad.] cunoscută și sub numele de „The Brush Run Church” [Biserica din tufăriș – n. tr.]. În anul 1811, ei au adoptat botezul prin scufundare și au reușit să-l convingă pe un predicator baptist să îi botezeze, insistând însă asupra faptului că ei nu se vor uni cu biserica baptistă. A fost botezată întreaga familie: tatăl, mama și Alexander. În anul 1813 biserica lor independentă s-a unit cu „Red Stone Baptist Association” [Comunitatea Baptistă „Red Stone” – n. tr.] După zece ani, din cauza controverselor, au părăsit această comunitate și s-au alăturat alteia. Nici de această dată controverselor nu au încetat să apară, așa că ei au părăsit și această comunitate. Este corect să afirmăm faptul că ei nu au fost niciodată bapțiști și, după toate datele pe care le-am consultat, nici nu au pretins vreodată să fie.

19. Nu ar fi cinstit față de istoria creștinismului și în special față de istoria bapțiștilor să nu amintim în aceste prelegeri despre John Bunyan. În unele privințe, el este una dintre cele mai celebrate figuri din istoria Angliei și chiar din istoria lumii: John Bunyan – predicator baptist, John Bunyan – în închisoarea Bedford timp de doisprezece ani, John Bunyan – autorul, care deși întemnițat, a scris una dintre cele mai renumite și mai larg răspândite cărți din lume după Biblie, și anume „Pilgrim’s Progress” [„Călătoria Creștinului” – n. trad.], John Bunyan – unul dintre cele mai de seamă exemple de persecuție creștină dură.

Iar istoria despre Mary Bunyan, fiica cea oarbă a lui John Bunyan, s-ar cuveni să fie în biblioteca oricărei Școli duminicale. Timp de mai mulți ani, aceasta nu s-a mai tipărit. Cred însă că acum este din nou sub tipar. Aproape că l-aș desconsidera pe acela, bărbat sau femeie, băiat sau fată, care, citind această istorioară, ar rămâne insensibil față de ea.

20. Un alt lucru despre care ar trebui spuse câteva cuvinte în aceste prelegeri este legat de Țara Galilor și de bapțiștii de acolo. Una dintre cele mai tulburătoare relatări din istoria creștinismului o reprezintă istoria acestor bapțiști galezi. Bapțiștii din Statele Unite datorează bapțiștilor din Țara Galilor mult mai mult decât suntem conștienți majoritatea dintre noi. Câteva biserici baptiste organizate pe deplin au migrat în grup din Țara Galilor spre Statele Unite (Orchard, p. 21-23; Ford, cap. 2).

21. Istorisirile despre începuturile lucrării creștine în Țara Galilor sunt extraordinar de fascinante și, potrivit relatărilor istorice, se pare că sunt adevărate. Această istorie începe în Noul Testament (Faptele Apostolilor 28:30-31; 2 Timotei 4:21). Istoria despre Claudia și Pudens, despre vizita lor la Roma, convertirea lor ascultând predica lui Pavel și apoi ducerea Evangheliei de către aceștia în Țara Galilor, țara lor de baștină, este deosebit de interesantă. Pavel a predicat la Roma prin anul 63. La scurt timp după aceea, Claudia, Pudens și alții, printre care doi predicatori, au dus aceeași Evanghelie în Anglia și în special

în Țara Galilor. Cu greu se poate estima cât de mult i-au ajutat bapțiștii galezi pe bapțiștii din America.

A CINCEA PRELEGERE - RELIGIA ÎN STATELE UNITE ALE AMERICII

1. Prin intermediul spaniolilor și al altor rase latine, catolicii, considerați ca fiind oameni religioși, au ajuns să fie primii reprezentanți ai religiei creștine în America de Sud și în America Centrală. Dar în America de Nord, cu excepția Mexicului, ei niciodată nu au avut o poziție predominantă. Pe teritoriul a ceea ce reprezintă astăzi Statele Unite, cu excepția teritoriilor care au fost odată părți din Mexic, ei niciodată nu au ajuns să fie destul de puternici astfel încât opiniile lor religioase să fie instaurate prin lege, nici chiar în timpul perioadei coloniale.

2. Începând cu perioada colonială, pe la începutul secolului al XVII-lea, primele așezăminte au apărut în Virginia și puțin mai târziu în acel teritoriu cunoscut astăzi sub numele de „New England States” [Statele Noii Anglii – n. tr.]. Persecuțiile religioase, sau mai bine zis cele ne-religioase din Anglia și de pe continentul european au fost cel puțin printre primele cauze care au dus la cele dintâi așezăminte din primele colonii ale Statelor Unite. Într-unul din primele grupuri de imigranți care au sosit, fără a include aici grupul Jamestown (anul 1607) și pe cei cunoscuți sub numele de „pelerini” (anul 1620), au existat două grupări, dintre care cel puțin una a fost numită „puritani”, aceștia fiind „congregaționaliști”. Guvernatorul Endicott era cel care conducea colonia lor. Celălalt grup era al prezbiterienilor. Totuși, printre cei din aceste două grupări s-a aflat și un număr de creștini care aveau alte opinii decât grupările menționate, creștini care căutau și ei eliberarea de persecuții.

„URMA SÂNGELUI ÎN AMERICA”

3. Acești congregaționaliști și prezbiterieni refugiați s-au stabilit în colonii diferite iar la scurt timp, în cadrul teritoriilor respective, ei și-au instaurat prin lege principiile religioase specifice. Cu alte cuvinte, „congregaționalismul” și „prezbiterianismul” au devenit principiile religioase legale ale coloniilor lor. Aceasta, pentru a pune capăt o dată pentru totdeauna excluderii altor concepții religioase. Refugiați din țara lor de baștină, cu semnele însângerate ale persecuției încă proaspete și căutând un cămin al eliberării și al libertății pentru ei înșiși, la scurt timp după ce s-au stabilit în propriile lor colonii, într-o țară nouă și având o anumită autoritate, au ajuns să nege libertatea religioasă a celorlalți și să practice împotriva lor aceleași metode crude de persecuție. Au făcut acest lucru în special împotriva bapțiștilor.

4. Coloniile sudiste din Virginia, Carolina de Nord și de Sud, au fost create în principal de către aderenții Bisericii Anglicane. Principiile specifice ale bisericii au devenit religia de stat a acestor colonii. Prin urmare, pe noul pământ al Americii, acolo unde au poposit mulți congregaționaliști, prezbiterieni și episcopalieni, pentru a căuta privilegiul de a se închina lui Dumnezeu după cum le dicta propria lor conștiință, s-au întemeiat curând trei biserici de stat, fără nicio libertate religioasă, cu excepția acelor care se aflau sub autoritatea guvernamentală. Copiii Romei pășesc astfel pe urmele însângerate ale mamei lor. Propria lor Reformă era încă departe de a se fi încheiat.

5. Împreună cu imigranții au venit în America și mulți bapțiști împrăștiați (încă purtau numele de anabapțiști). Probabil că ei se aflau în fiecare colțșor al Americii. Totuși, aceștia au venit în grupuri relativ mici, niciodată în colonii mari. Lor nu li s-a permis acest lucru. Totuși, ei au continuat să vină. Înainte ca acele colonii să fie deja pe deplin stabilite în țară, bapțiștii se găseau într-un număr mare și aproape pretutindeni. Curând însă, ei au început să simtă condiția apăsătoare impusă de mâna cea grea a celor trei biserici de stat. Datorită ofenselor nemaipomenite de „a predica Evanghelia” și de „a refuza să-și boteze copiii”, „opunându-se botezului pruncilor” și datorită altor fapte asemănătoare și conștiințe din partea lor, ei

au fost arestați, înțemnițați, amendați, biciuiți, exilați, proprietățile le-au fost confiscate, etc. Iar toate acestea s-au întâmplat chiar aici, în America! Din multitudinea de surse voi prezenta doar câteva ilustrații.

6. Înainte să fi împlinit 20 de ani, Colonia Massachusetts Bay, având Biserica Congregațională drept biserică de stat, au dat legi împotriva baptiștilor și a celorlalți. Iată în continuare un exemplu de astfel de legi:

„Se poruncește și s-a convenit asupra acestui lucru ca, dacă vreo persoană sau persoane din această jurisdicție va condamna public sau se va opune botezului pruncilor, sau dacă va atrage în mod secret pe alții, îndepărtându-i de la confirmarea oficială sau de la practica mai sus menționată, sau dacă în mod intenționat va îndepărta vreo adunare de la administrarea rânduielii . . . după un termen bine stabilit și prin mijloace de condamnare, fiecare asemenea persoană va fi condamnată la exil.” Această lege a fost promulgată în mod special împotriva baptiștilor.

7. Prin puterea autorităților din această colonie, Roger Williams împreună cu alții au fost exilați. La acea vreme, exilul în America era un lucru extrem de serios; însemna să mergi și să trăiești printre indieni. În acest caz, Williams a fost primit cu bunătate, și a trăit printre indieni o vreme destul de îndelungată, iar după câțva timp s-a dovedit a fi o mare binecuvântare chiar pentru colonia care îl izgonise. Prin rugămintele sale sincere și stăruitoare în numele lor, el a salvat colonia de la distrugerea ei chiar de către acel trib de indieni în mijlocul căruia a locuit. În acest mod, el a răspuns răului cu bine.

8. Mai târziu, Roger Williams împreună cu alții, dintre care unii fuseseră exilați din aceeași colonie sau din altele, oameni printre care se afla și John Clarke, un predicator baptist, s-au hotărât să organizeze o colonie proprie. Deși nu aveau nicio autoritate legală din partea Angliei pentru a face așa ceva, date fiind condițiile existente, ei au considerat acest pas mai înțelept decât încercarea de a trăi în coloniile deja formate și sub restricțiile religioase teribile care li se impuneau. Astfel, după ce au găsit o bucată neînsemnată de pământ, pe care niciuna din coloniile deja existente nu o reclamase, ei au pornit să se stabilească pe acel teritoriu, cunoscut astăzi sub numele de Rhode Island. Aceasta s-a întâmplat în anul 1638, la zece ani după Colonia Massachusetts Bay, dar abia după aproximativ 25 de ani (anul 1663) ei au reușit să-și asigure un statut legal.

9. În anul 1651 (?) Roger Williams și John Clarke au fost trimiși din partea coloniei în Anglia, pentru a obține, dacă era posibil, permisiunea legală de a avea propria lor colonie. Când au ajuns în Anglia, Oliver Cromwell era cel care conducea guvernul, dar din anumite motive, el nu a aprobat cererea lor. Roger Williams s-a întors acasă în America. John Clarke a rămas în Anglia continuând să pledeze pentru cauza lui. Anii au trecut unul după altul. Clarke se afla încă în Anglia. În cele din urmă, Cromwell și-a pierdut poziția, iar Charles al II-lea a ajuns pe tronul Angliei. Deși Charles este privit în istorie ca fiind unul dintre cei mai aspri prigonitori ai creștinilor, în anul 1663 el a acordat în final acel privilegiu. Astfel, după 12 ani lungi de așteptări, Clarke s-a reîntors acasă cu permisiunea legală. Prin urmare, în anul 1663, Colonia Rhode Island a devenit o instituție legală reală, iar baptiștii au putut să-și scrie propria lor constituție.

10. Acea constituție a fost scrisă atrăgând atenția lumii întregi. Ea a cuprins prima declarație din lume care se referea la „libertatea religioasă”.

Lupta pentru libertatea religioasă absolută este chiar și în America, o mare istorie prin ea însăși. Se pare că pentru o lungă perioadă de timp, baptiștii au purtat această bătălie singuri, dar ei nu au luptat doar pentru ei, ci pentru toți oamenii de orice credință religioasă. Rhode Island, prima colonie baptistă întemeiată de un mic grup de baptiști, după 12 ani de stăruințe arzătoare pentru a obține permisiunea legală de înființare, a fost primul loc din lume unde libertatea religioasă a devenit legea pământului. Ei s-au stabilit în anul 1638, iar colonia a devenit recunoscută legal în 1663.

11. În această colonie au fost organizate, chiar înainte de recunoașterea sa legală, două biserici baptiste. Referitor la data exactă a întemeierii cel puțin a uneia dintre aceste două biserici, chiar și baptiștii, după cum relevă istoria, nu au căzut de acord. Toți însă par a fi de acord asupra datei organizării bisericii din Providence, biserică întemeiată de către Roger Williams în anul 1639. În ceea ce privește data organizării de către John Clarke a bisericii din Newport, toate mărturiile ulterioare par a indica anul 1638. Documentele timpurii specifică o dată mai târzie. Se pare că biserica organizată de Roger Williams în Providence a trăit doar câteva luni. Cealaltă, organizată de John Clarke în Newport, încă mai există. Referitor la data întemeierii bisericii din Newport, părerea mea, pe baza tuturor datelor disponibile, este că

anul 1638 reprezintă data corectă. Personal, eu sunt sigur că aceasta este data corectă.

12. În ceea ce privește persecuțiile din unele colonii americane, vom oferi în cele ce urmează câteva exemple. Se menționează că odată unul din membrii bisericii lui John Clarke s-a îmbolnăvit. Familia locuia chiar dincolo de linia separatoare a Coloniei Massachusetts Bay, deci chiar în acea colonie. Însuși John Clarke, împreună cu un predicator invitat, pe numele de Crandall și un membru al bisericii pe nume Obediah Holmes au plecat să viziteze acea familie bolnavă. În timp ce ei țineau un fel de serviciu de rugăciune împreună cu acea familie, unul sau mai mulți ofițeri ai coloniei au năvălit peste ei, i-au arestat și ulterior i-au dus înaintea unui tribunal pentru a fi judecați. Se menționează de asemenea că pentru a obține o acuzație și mai puternică împotriva lor, cei trei oameni au fost duși la o adunare religioasă a bisericii lor (congregaționale), cu mâinile legate (potrivit documentelor). Acuzația împotriva lor a fost „de a nu-și fi scos pălăriile în cadrul unui serviciu religios.” Au fost judecați și găsiți vinovați. Guvernatorul Endicott a fost și el prezent. Într-un acces de furie, în timpul procesului, el i-a strigat lui Clarke: „Ați tăgăduit botezul pruncilor” (deși nu aceasta era acuzația împotriva lor); „Voi meritați să fiți omorâți. Nu voi permite însă ca un asemenea gunoi să ajungă în jurisdicția mea.” Pedepsa pentru toți a fost o amendă severă sau să fie aspru biciuiți. Amenda pentru Crandall (pastorul invitat) a fost 5 lire (25 de dolari). Amenda pentru Clarke (păstorul) a fost de 20 lire (100 de dolari). Amenda pentru Holmes (mărturiile ne spun că el fusese înainte un congregaționalist care ulterior s-a alăturat baptiștilor) s-a ridicat la 30 de lire (150 de dolari). Amenzile lui Clark și Crandall au fost plătite de niște prieteni. Holmes a refuzat ca amenda lui să fie plătită, spunând că el nu făcuse niciun rău, prin urmare, el a fost aspru biciuit. Documentele istorice ne relatează că el a fost „dezbrăcat până la brâu” și apoi biciuit (cu un fel de bici special) până când sângele, care îi curgea pe trup și pe picioare, i-a umplut încălțămîntea. Istoria merge și mai departe relatând faptul că trupul lui a fost atât de grav sfărtecat și rănit, încât timp de 2 săptămâni el nu s-a putut întinde, deoarece trupul său nu putea îndura să atingă patul. El putea să doarmă numai pe mâini, pe coate, sau în genunchi. Am citit toate mărturiile despre această biciuire și despre alte lucruri legate de ea, inclusiv relatarea lui Holmes. Cu greu s-ar fi putut găsi un act mai brutal. Iar aceasta s-a întâmplat chiar aici, în America!

13. Un alt om pe nume Painter „a refuzat să-și boteze copilul” spunând, „botezul pruncilor era o rânduială anti-creștină.” Datorită acestor ofense, el a fost legat și apoi biciuit. Guvernatorul Winthrop ne spune că Painter a fost biciuit pentru „imputări aduse rânduiei Domnului”.

14. Se pare că în colonia unde religia instaurată era prezbitarianismul, disidenții (baptiștii și alții) nu o duceau mai bine decât cei din Colonia Massachusetts Bay, unde religia de stat era congregaționalismul.

În această colonie exista o comunitate de baptiști, iar în toată așezarea nu mai erau decât alte 5 familii. Baptiștii recunoșteau legile sub care trăiau și, după toate evidențele istorice, erau supuși acestor legi. Totuși, s-a înregistrat următorul incident:

Autoritățile coloniei au hotărât construirea unei case de închinare prezbiteriene în mijlocul acelei comunități baptiste. Se părea că singurul mod prin care se putea face acest lucru era sistemul de taxe. Baptiștii au recunoscut autoritatea prezbiterienilor de a percepe acest impozit suplimentar, însă ei au întocmit următoarea cerere împotriva impozitului din acea vreme. „Noi tocmai am început ridicarea comunității noastre. De-abia ne-am terminat de construit niște căsuțe și ne-am încropit niște grădini din câteva petice de pământ. Terenurile noastre nu au fost curățate încă. În plus, tocmai am plătit tot ce am avut pentru taxa de construire a unui fort de apărare împotriva indienilor. În acest moment, ne este imposibil să mai plătim altă taxă.” Acesta este numai un rezumat al obiecției lor. Impozitul a fost totuși perceput. Pentru că nu putea să fie plătit la acel moment, s-a organizat o licitație, și s-au făcut vânzări. Casele și grădinile lor, ba chiar și cimitirele lor au fost vândute, cu excepția câtorva terenuri acoperite. Proprietatea valora 363 de lire și 5 șilingi, dar a fost adjudecată pentru 35 de lire și 10 șilingi. Parte din acea proprietate se spune că ar fi fost cumpărată de însuși predicatorul care urma să predice în acel loc. Așezarea a fost apoi lăsată în ruină.

O carte groasă ar putea fi umplută cu aceste legi opresive. Abuzuri teribile în actele de impozitare, persecuții severe de diferite feluri erau îndreptate în principal împotriva baptiștilor. Dar, aceste prelegeri nu pot acoperi toate detaliile.

15. În coloniile sudiste, în Carolina de Nord, de Sud și în special în Virginia, unde Biserica Anglicană se afla la conducere, persecuțiile împotriva baptiștilor erau serioase și continue. De multe ori predicatorii lor au

fost amendat și întemnițat. De la începutul perioadei coloniale și până la începerea Războiului de Independență, adică timp de peste 100 de ani, s-a persistat în aceste persecuții împotriva baptiștilor.

16. Vă oferim câteva exemple ale dificultăților prin care treceau baptiștii din Virginia și pe cât pare de ciudat astăzi, Virginia a fost al doilea loc din lume, după Rhode Island, unde s-a adoptat libertatea religioasă. Acest lucru însă s-a întâmplat după mai mult de un secol. Iată însă prin ce treceau acești oameni: 30 de predicatori au fost întemnițati la intervale diferite, singura acuzație împotriva lor fiind „predicarea Evangheliei Fiului lui Dumnezeu”. James Ireland este un asemenea caz. El a fost întemnițat, iar după aceea dușmanii lui au încercat să-l omoare prin explozie cu praf de pușcă. Pentru că această tentativă a eșuat, ei au încercat apoi să-l omoare prin sufocare, arzând sulf sub ferestrele celulei în care era închis. Dând greș și de data aceasta, dușmanii săi au încercat să aranjeze cu un doctor să-l otrăvească. Însă toate aceste tentative au eșuat. El a continuat să predice oamenilor chiar și de la ferestrele celulei. Atunci s-a construit un zid în jurul temniței, pentru ca nici el să nu-i poată vedea pe cei de afară, și nici cei de afară să nu-l poată vedea pe el. Chiar și acest obstacol a fost depășit. Oamenii au continuat să se adune, cineva lega o batistă de o prăjină înaltă pe care o ridica apoi peste acel zid, astfel încât Ireland putea ști când ei erau pregătiți. Așa s-a continuat cu predicarea Evangheliei.

17. Trei predicatori baptiști (Lewis și Joseph Craig și Aaron Bledsoe) au fost mai târziu arestați sub aceleași acuzații. Unul dintre ei se spune că era rudă cu R.E.B. Baylor, și probabil cu unul sau mai mulți predicatori baptiști din Texas. Acești 3 predicatori au fost aduși în fața justiției pentru judecată. Patrick Henry a auzit despre acest lucru și, cu toate că locuia la multe mile depărtare și era un om al Bisericii Anglicane, a venit până la locul de judecată călare, oferindu-și în mod voluntar serviciile pentru apărarea lor. Pledoaria lui a fost deosebită. Nu pot intra acum într-o descriere detaliată, dar se spune că a impresionat tribunalul, având un succes deplin. Predicatorii au fost eliberați.

18. În alte locuri decât Rhode Island, libertatea religioasă s-a instaurat încet și treptat. De exemplu, în Virginia s-a emis o lege care permitea doar un singur predicator baptist la un ținut. El nu avea permisiunea să predice decât o dată la două luni. Ulterior, această lege a fost modificată și i s-a permis să predice o dată la fiecare lună, dar și atunci numai într-un loc bine stabilit din acel ținut, numai o predică în acea zi, și niciodată nu avea voie să predice seara sau noaptea. Alte legi au fost emise nu numai în Virginia, dar și în alte colonii, interzicând absolut orice lucrare misionară. Acesta este motivul pentru care Judson a fost primul misionar străin interzis prin lege. A trecut multă vreme și a fost nevoie de multe bătălii serioase în Parlamentul Virginiei pentru a modifica în mod esențial aceste legi.

19. Evident, una dintre cele mai mari obstrucții pentru libertatea religioasă din America și probabil din toată lumea, a fost convingerea care a crescut în sufletul oamenilor de-a lungul secolelor de până atunci, că religia nu poate supraviețui fără susținere guvernamentală. Că nicio denominație nu ar putea să prospere doar pe baza donațiilor voluntare ale aderenților ei. Acesta a fost principalul argument care trebuia înfruntat atunci când s-a dat lupta pentru desființarea bisericii de stat, a Bisericii Anglicane în Virginia, și de asemenea, mai târziu în Congres, când s-a luat în discuție problema libertății religioase. Multă vreme, baptiștii au purtat această bătălie aproape singuri.

20. Colonia Rhode Island a fost înființată în anul 1638, dar nu a fost recunoscută legal decât în anul 1663. Acesta a fost primul loc unde s-a adoptat libertatea religioasă. Al doilea asemenea loc a fost Virginia, în anul 1786. Congresul a declarat primul amendament la constituție ca fiind aplicabil în data de 15 decembrie 1791, amendament care acorda libertatea religioasă tuturor cetățenilor. Baptiștii sunt considerați ca fiind cei dintâi care au adus această binecuvântare națiunii lor.

21. Vom îndrăzni în cele ce urmează să vorbim despre un incident timpuriu din cadrul Congresului. Se discuta subiectul referitor la întrebarea dacă Statele Unite ale Americii ar trebui să aibă o biserică de stat sau mai multe, sau dacă ar trebui să permită libertatea religioasă. Au fost înaintate diferite proiecte de lege, unul recomandând Biserica Anglicană ca biserică de stat, altul recomandând Biserica Congregațională, iar altul pe cea Prezbiteriană. Majoritatea baptiștilor luptau cu sinceritate pentru libertatea religioasă absolută, deși probabil niciunul dintre ei nu era membru al Congresului. Se pare că James Madison (ulterior președinte) a fost principalul lor susținător. Patrick Henry s-a ridicat și a propus un proiect substituit, care să mulțumească pe toată lumea, „Patru biserici (sau confesiuni) și nu una singură să fie instaurate”: Biserica Anglicană sau Episcopală, Biserica Congregațională, cea Prezbiteriană și baptiștii. În final, când toți au

înțeles că nu putea fi aleasă o singură biserică, au căzut de acord și toți au acceptat compromisul lui Henry. (Acest proiect de compromis menționa faptul că fiecare persoană când plătea taxele, avea dreptul să spună cărei confesiuni din cele patru urma să-i fie trimiși banii lui.) Bapțiștii au continuat totuși să lupte împotriva acestui proiect, deoarece orice combinație a bisericii cu statul se opunea principiilor lor fundamentale, iar ei nu o puteau accepta chiar dacă aceasta ar fi fost votată. Henry a intervenit mult pe lângă ei, spunând că încerca să-i ajute, că ei nu puteau trăi fără aceasta, dar ei protestau în continuare. Votul a avut loc și a fost aprobat aproape în unanimitate. Dar hotărârea finală trebuia supusă la vot de trei ori. Bapțiștii conduși de Madison și probabil și alții au continuat să lupte. A sosit vremea celui de-al doilea vot. Și acesta a fost aprobat aproape în unanimitate, datorită elocvenței strălucitoare a lui Henry. Mai era nevoie de un singur vot. Aici se pare că a intervenit Dumnezeu. Henry a fost făcut guvernator al Statului Virginia și a părăsit astfel Congresul. Când a venit vremea celui de-al treilea vot, din cauza lipsei elocvenței irezistibile a lui Henry, votul a fost pierdut.

Astfel au trecut bapțiștii foarte aproape de ocazia de a fi o confesiune instaurată prin lege, și acest lucru s-a datorat propriilor lor proteste. Acesta nu este singurul prilej pe care l-au avut bapțiștii de a fi instaurati prin lege, dar probabil atunci au fost cel mai aproape.

22. Nu după multă vreme, Biserica Anglicană a fost în întregime desființată în America. Nicio confesiune religioasă nu a mai fost susținută de guvernul central (guvernele unor state separate au mai avut însă biserici de stat). În Statele Unite ale Americii, biserica și statul au fost în întregime separate. În alte părți, acestea două, biserica și statul trăiau unite de 1500 de ani (din anul 313), în adulter. Libertatea religioasă a înviat, cel puțin aici în Statele Unite ale Americii, ca să nu mai moară niciodată, iar în prezent ea se răspândește treptat, chiar dacă în unele locuri foarte încet, în toată lumea.

Dar chiar și în Statele Unite ale Americii, ideea unirii bisericii cu statul a dispărut cu greu. Ea a rămas valabilă în câteva state separate, multă vreme după ce libertatea religioasă a fost introdusă în Constituția Statelor Unite. Massachusetts, locul în care ideea unirii bisericii cu statul și-a găsit pentru prima oară un teren favorabil, a renunțat la aceasta, după cum deja am spus. În acel loc această idee a rămas valabilă mai mult de două secole și jumătate. Statul Utah este ultimul loc care „desfigurează” fața primei și celei mai mari națiuni de pe pământ care a adoptat și iubit libertatea religioasă. Să nu uităm că într-o națiune, atât timp cât guvernul susține una dintre confesiunile religioase, nu poate exista o libertate religioasă autentică și absolută.

24. Câteva întrebări serioase s-au ridicat de multe ori cu privire la bapțiști: Ar fi acceptat ei, ca și confesiune, vreo ofertă din partea națiunii sau a statului de a deveni biserică de stat, în cazul în care o națiune sau un guvern le-ar fi propus liber acest lucru? Iar în cazul în care ar fi acceptat această ofertă, ar fi devenit și ei, ca și alții, prigonitori ai celorlalți, de exemplu ai catolicilor sau ai anglicanilor, ai luteranilor, ai prezbiterienilor sau ai congregaționaliștilor? Puțină atenție acordată acestor întrebări ar fi poate binevenită în momentul de față. Dar au avut oare bapțiștii vreodată un asemenea prilej?

Nu este menționat în istorie faptul că într-o anumită împrejurare, regele Olandei (la acea vreme Olanda cuprindea Norvegia, Suedia, Belgia, Olanda și Danemarca) a luat serios în considerare problema de a avea o religie de stat? Regatul lor din acea vreme era înconjurat din aproape toate părțile de națiuni sau guverne cu religii de stat, religii susținute de către guvernele civile.

Se spune că regele Olandei a convocat un comitet de examinare a cererilor tuturor bisericilor existente sau a confesiunilor, pentru a vedea care dintre ele își justifica pretenția de a fi biserică nou testamentală. Comitetul a raportat ulterior că bapțiștii erau cei mai buni reprezentanți ai învățăturilor Noului Testament. Atunci, împăratul s-a oferit să facă din bapțiști „biserica de stat” sau „denominația de stat” a regatului său. Bapțiștii i-au mulțumit amabil pentru această propunere, însă ei au refuzat, spunând că acest lucru era contrar convingerilor și principiilor lor fundamentale.

Dar acesta nu a fost singurul prilej pe care l-a avut confesiunea bapțiștă de a deveni religia de stat a unui popor. Cu siguranță, ei au avut această ocazie când a fost întemeiată colonia Rhode Island. În ce privește persecutarea celorlalți, acest lucru ar fi fost imposibil dacă ei doreau să rămână și pe mai departe bapțiști. Ei au fost primii avocați ai libertății religioase. Acesta este într-adevăr unul din articolele fundamentale ale credinței lor religioase. Ei au crezut în separarea absolută a bisericii față de stat.

25. Atât de puternică a fost convingerea bapțiștilor în problema unirii bisericii cu statul încât ei au

refuzat neîncetat toate ofertele de ajutor din partea statului. Iată și două exemple: unul din Texas și altul din Mexic. Cu mulți ani în urmă, în zilele de început ale Universității Baylor, statul Texas s-a oferit să îi acorde un ajutor. Universitatea a refuzat acest ajutor, deși la acea vreme se afla la mare strâmtorare. În același timp metodiștii texani aveau și ei o școală nouă în Texas. Ei au acceptat ajutorul din partea guvernului, iar în cele din urmă, școala lor a ajuns în mâinile statului.

Cazul din Mexic a avut loc astfel: W.D. Powell a fost misionarul nostru în Mexic. Prin lucrarea sa misionară el a făcut o impresie foarte bună, ca reprezentant al baptiștilor, guvernatorului Madero din statul Coahuila. Madero a oferit un cadou impresionant baptiștilor din acel stat, dacă ei ar fi dorit să înceapă o școală bună în statul Coahuila din Mexic. Subiectul acesta a fost înaintat de către Powell Comisiei pentru Misiunea Străină. Cadoul a fost refuzat deoarece urma să fie din partea statului. Ulterior, Madero a oferit o sumă mare de bani, de data aceasta însă personal. Aceasta a fost acceptată și astfel a fost început și apoi construit Institutul Madero.

CÂTEVA CUVINTE DE ÎNCHEIERE

1. În timpul perioadei evului mediu întunecat existau mulți creștini și multe biserici separate și independente, unele dintre ele datând încă din vremea apostolilor, dar care nu erau în niciun fel legate de Biserica Catolică. Aceste biserici i-au respins întotdeauna și în întregime pe catolici și doctrinele lor. Acesta este un fapt clar demonstrat în istoria autentică.

2. Creștinii aceștia au fost ținta permanentă a unor persecuții teribile și continue. Istoria arată că în timpul perioadei evului mediu întunecat, timp de aproape 12 secole, începând cu anul 426, au existat aproximativ cincizeci de milioane de asemenea creștini care au murit ca martiri. Alte mii de creștini, atât înainte cât și după evul mediu întunecat, au murit sub aceeași mână grea a persecuției.

3. De-a lungul secolelor, în timpul acestor vremuri întunecate, creștinii aceștia purtau nume multe și diferite, toate primite din partea dușmanilor lor. Aceste nume le erau uneori date după vreun conducător al lor mai important și mai curajos, iar alteori din alte cauze; câteodată, de fapt de multe ori, aceiași oameni, având aceleași principii, au primit nume diferite în localități diferite. Dar printre toate aceste numeroase schimbări de nume, a existat un nume mai special, față de care au rămas fideli mulți dintre acești creștini de-a lungul evului mediu întunecat, și anume, cel de „anabaptist”. Acest cuvânt compus, care îi denumeste pe anumiți creștini, a fost înregistrat pentru prima dată în istorie în secolul al treilea; sugestiv este faptul că acest nume a apărut la scurtă vreme după originea botezului pruncilor; un fapt și mai sugestiv este acela că a apărut mai înainte chiar de folosirea numelui de catolic. Numele de „anabaptist” este astfel în istorie cel mai vechi nume al unei confesiuni.

4. O particularitate izbitoare a acestor creștini a fost și continuă să rămână, chiar și cu trecerea secolelor, următoarea: ei au respins doctrina omenească a „botezului pruncilor”, cerând rebotezarea tuturor acelor care veneau la ei și care fuseseră botezați în copilăria lor, chiar dacă aceștia au fost afundați în apă. Datorită acestei particularități ei au fost numiți „anabaptiști”.

5. Această denumire specială li s-a dat multora dintre acești creștini care purtau și alte nume; acest lucru se aplică în special în cazul donatiștilor, paulicienilor, albigenzilor, al vechilor waldenzi și al altora. În ultimele secole, această denumire a ajuns să fie un nume obișnuit aplicat unui grup distinct. Aceștia au fost numiți simplu: „anabaptiști”, iar treptat toate celelalte nume au fost abandonate. Chiar la începutul secolului

al XVI-lea, înainte de apariția Bisericii Luterane, care a fost prima dintre toate bisericile protestante, cuvântul „ana” a început să nu mai fie folosit, astfel că ei au fost numiți simplu „baptiști”.

6. În timpul evului mediu întunecat a existat un grup de mai multe biserici care niciodată nu s-au identificat cu catolicii. După perioada evului mediu întunecat, a existat de asemenea un grup de mai multe biserici, care niciodată nu a fost identificat cu catolicii.

Prezentăm în continuare câteva din doctrinele fundamentale la care bisericile adevărate au aderat la începutul evului mediu întunecat, pe care le-au păstrat până la sfârșitul acelor secole; și la care ei aderă și în ziua de astăzi.

DOCTRINE FUNDAMENTALE

1. O biserică spirituală, Domnul Isus Cristos fiind Întemeietorul ei, singurul Cap și Dătător de lege.
2. Rânduielele ei sunt numai două, botezul și Cina Domnului. Acestea sunt simbolice și comemorative, nicidecum mântuitoare.
3. Slujitorii ei sunt numai doi, episcopii sau păstorii și diaconii; ei sunt slujitori ai bisericii.
4. Conducerea ei: o democrație pură, aceasta fiind numai executivă, niciodată legislativă.
5. Legile și doctrinele ei: Noul Testament și numai acesta. [Baptiștii sănătoși cred că toată Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu. Dar biserica este instituție nou testamentală și originea, regulile și practicile bisericii se găsesc în Noul Testament – n. ed.]
6. Membrii ei: numai credincioșii mântuiți prin har, nu prin fapte; mântuiți prin puterea regeneratoare a Duhului Sfânt.
7. Cerințele ei: pentru intrarea în sânul bisericii, credincioșii sunt botezați prin scufundare, apoi urmează ascultarea, supunerea și credințioșia față de toate legile din Noul Testament.
8. Biserici locale – separate între ele și independente în executarea legilor și a disciplinei, precum și a responsabilităților lor față de Dumnezeu – dar cooperând în lucrare.
9. Separarea absolută a bisericii față de stat.
10. Libertatea religioasă absolută pentru toți.

Lista parțială a cărților folosite în pregătirea materialului din „Urma sângelui”

- History of The Baptists in Virginia (Istoria baptiștilor din Virginia), de Robert B. Semple
- Baptist Succession (Suceesiunea baptistă), de D. B. Ray
- Baptists in Alabama (Baptiștii din Alabama), de Hocomb
- History of the Huguenots (Istoria hughenotilor), de Martin
- Fifty Years Among the Baptists (Cincizeci de ani printre baptiști), de David Benedict
- Fox's Book of Martyrs (Cartea martirilor de Fox), de John Fox
- My Church (Biserica mea), de J. B. Moody
- The World's Debt to the Baptists (Datoria lumii față de baptiști), de J. W. Porter
- Church Manual (Manualul bisericii), de J. M. Pendleton
- Evils of Infant Baptism (Racile ale botezului pruncilor), de R.B.C. Howell

- Reminiscences, Sketches and Addresses (Reminiscențe, schițe și adrese), de Hutchison
- A Short History of the Baptists (O scurtă istorie a baptiștilor), de Vedder
- The Struggle for Religious Liberty in Virginia (Lupta pentru libertate religioasă în Virginia), de James
- The Genesis of American Anti-Missionism (Geneza antimisionarismului american), de Carroll
- The True Baptist (Adevăratul baptist), de A. Newton
- The Baptists in America (Baptiștii în America), de Cox și Holey
- A Guide to the Study of Church History (Un ghid al studierii istoriei bisericii), de McGlothlin
- Baptist Principles Reset (Reașezarea principiilor baptiste), de J.B. Jeter
- Virginia Presbyterianism and Religious Liberty in Colonial and Revolutionary Times (Prezbitarianismul din Virginia și libertatea religioasă în timpurile coloniale și revoluționare), de Johnson
- Presbyterianism 300 Years Ago (Prezbitarianismul acum 300 de ani), de Breed
- History of the Presbyterian Church of the World (Istoria Bisericii Prezbiteriene a lumii), de Reed
- Catholic Belief (Credința catolică), de Bruno
- Campbellism Examined (Campbellismul examinat), de J.B. Jeter
- History of the Baptists in New England (Istoria baptiștilor din Noua Anglie), de Burrage
- History of Redemption (Istoria răscumpărării), de Edwards
- Principles and Practices of Baptist Churches (Principii și practici ale bisericilor baptiste), de Francis Wayland
- History of the Liberty Baptist Association of North Carolina (Istoria Comunității Baptiste „Libertatea” din Carolina de Nord), de Sheets
- Baptism (Botezul), de Alexander Carson
- History and Literature of the Early Churches (Istoria și literatura bisericilor timpurii), de Orr
- History of Kentucky Baptists (Istoria baptiștilor din Kentucky), de Spencer
- Baptist History (Istoria baptiștilor), G. Orchard
- Baptist Church Perpetuity (Perpetuitatea bisericii baptiste); de W. A. Jarell
- Disestablishment (Destabilirea), de Harwood
- Progress of Baptist Principles (Progresul principiilor baptiste), de Curtis
- Story of the Baptists (Istorie a baptiștilor), de Cook
- Romanism in Its Home (Romanismul la el acasă), de Eager
- Americanism Against Catholicism (Americanismul împotriva catolicismului), de Grant
- The Faith of Our Fathers (Credința părinților noștri), de Cardinalul Gibbons
- The Faith of Our Fathers Examined (Credința părinților noștri examinată), de Stearns
- The Story of Baptist Missions (Istoria misiunilor baptiste), de Hervey
- Baptism (Botezul), de Conant
- Christian „Baptism” („Botezul” creștin), de Judson
- Separation of Church and State in Virginia (Separarea bisericii de stat în Virginia), de Eckenrode
- The Progress of Religious Liberty (Progresul libertății religioase), de Schaff
- Doctrines and Principles of the Methodist Episcopal Church (Doctrinile și principiile Bisericii Episcopale Metodiste)
- The Churches of Piedmont (Bisericile din Piedmont), de Peter Alix
- The History of the Waldenses (Istoria waldenzilor), de Muston

- The History of Baptists (Istoria baptiștilor), de Isaac Backus
- The Ancient Waldenses and Albigenses (Vechii waldenzi și albigenzi), de Faber
- History of the Waldenses of Italy (Istoria waldenzilor din Italia), de Combs
- History of the Baptists (Istoria baptiștilor), de David Benedict
- Baptist Biography (Biografia baptistă), de Graham
- Early English Baptists (Baptiștii englezi timpurii), de Evans
- History of the Welsh Baptists (Istoria baptiștilor galezi), de J. Davis
- Baptist History (Istoria baptistă), de J.M. Cramp
- A History of the Baptists (Istoria baptiștilor), de John T. Christian
- A Plea for the Cumberland Presbyterian Church (O pledoarie pentru Biserica Prezbiteriană „Cumberland”), de Jones
- Religions of the World, An Anthology (Religiile lumii, o antologie)
- History of the Reformation in Germany (Istoria Reformei în Germania), de Ranke
- Church History (Istoria bisericii), de Kurtz
- Constitution of the Presbyterian Church in the U. S. A. (Constituția Bisericii Prezbiteriene în S.U.A.)
- Doctrines and Disciplines, African Methodist Episcopal Church (Doctrină și discipline, Biserica Episcopală Metodistă Africană), de Emory
- Church History (Istoria bisericii), de William Jones
- History of the Christian Religion and Church (Istoria religiilor creștine și a bisericii), de Neander
- Ecclesiastical History (Istoria ecleziastică), de Johann Laurenz Mosheim
- History of Christian Church (Istoria bisericii creștine), de Gregory
- History of the Church (Istoria bisericii), de Waddington
- Handbook of Church History (Ghid al istoriei bisericii), de Green
- Manual of Church History (Manual al istoriei bisericii), de Newman
- History of Anti-Pedo Baptism (Istoria anti-botezului copiilor), de Newman
- Catholic Encyclopedia, (16 volumes) (Enciclopedia catolică, 16 volume)
- The Baptist Encyclopedia (Enciclopedia baptistă), de William Cathcart
- Encyclopedia of Religious Knowledge (Enciclopedia cunoștinței religioase), de Brown
- Encyclopedia Britannica (Enciclopedia britanică)
- Origin of Disciples (Originea ucenicilor), de Whittsitt
- Schaff-Herzog Encyclopedia of Religious Knowledge (Enciclopedia Schaff-Herzog a cunoștinței religioase)
- Baptist History (Istoria baptistă), de Shackelford